

AKTUALNO VPRAŠANJE

Ze dije časa je kazalo ustanoviti v Kranju Klub gospodarstvenikov Gorenjske, v katerem naj bi se zbirali vsi gospodarstveniki kranjskega okraja — direktorji, komercialisti, računovodje, kakor tudi predstavniki delavskih svetov in upravnih odborov podjetij itd.

Za ustanovitev je bilo vrsto pobud in želja...

V klubu sta bili že dve predavanji

oziroma dva zanimiva debatna večera. Prav zategadelj nas je zanimalo, kako se bo klub v prihodnje razvijal in kakšne načrte ima.

Povprašali smo člana Inicijativnega odbora za ustanovitev Kluba gospodarstvenikov Gorenjske tov. CIRILA BRENA, ki nam je stvari takole pojasnil:

»Klub že dela, dasiravno še ni bilo formalnega občnega zbora. Občnega zbora pa še ni bilo zato, ker so direktorji podjetij nekako preveč pozabljivi.

vi. Kljub temu, da so obljubili nemudoma poslati pristopne izjave — da bi lahko na podlagi njih sklicali občni zbor — tega še do danes, razen nekaterih izjem, še niso storili.

Toda — kot rečeno — Klub že dela. Tudi strokovno literaturo bomo v najkrajšem času že nabavili. Formalni ptiati — sklicanje občnega zbora — bomo menda prav tako kmalu zado- stili...«

I. A.

AKTUALNO VPRAŠANJE

BLED PRED SEZONO

Razmeroma precej neugodno in muhavo vreme v zadnjem času zavira večji razmah letošnje turistične predsezone na Bledu. — Prejšnja leta je obiskalo Bled več skupin turistov, zlasti iz Holandije, medtem ko jih letos ne bo. Tudi Nemcev je precej manj kot lani. Kaže pa, da bo sezona v juliju in avgustu precej boljša.

Najbolj pogosti in najštevilnejši so obiski šolske mladine, tako da so skupna ležišča v Park hotelu stalno polna. Razmišljali so že o tem, da bi zgradbo skupnih ležišč dvignili za eno nadstropje, pa zaenkrat ni sredstev, ker jih je podjetje v letošnjem letu investiralo v izpopolnitev sanitarnih in hladilnih naprav.

Za čim prijetnejše bivanje gostov skrbi Turistično društvo, ki je za letos najelo veliki zabavni orkester iz Maribora. Gostovale bodo tudi nekatere folklorne skupine, pevski zbori in artistske grupe. Posamezni hoteli sicer nimajo možnosti, da bi

vse to nudili svojim gostom, ker nimajo primernih prostorov, zato pa so vse večje prireditve v dvorani Kazine za goste vseh hotelov.

Tudi v hotelu Jelovici so letos zabeležili precej slabši obisk turistov, posebno zaradi odpovedi holandskih in nekaterih nemških grup, ki so bile doslej redni obiskovalci. Videti pa je, da bodo turistično predsezono poživile izredne vožnje turistov z Millstattskega jezera in iz drugih krajev Koroške. — Hotel Jelovica z dependansami Mežaklja, Bogatin, Zelenica in Blegoš razpolaga s približno 210 posteljami. Predvidevajo, da bodo prostori med glavno sezono julija in avgusta popolnoma zasedeni le v centralni zgradbi — Jelovici. Letos namreč namesto dosedanjih skupinskih obiskov pričakujejo precej več posameznih gostov iz inozemstva. Uprava hotela je posvetila v primeri s prejšnjimi leti precej več pozornosti turistični propagandi, toda večjega uspeha doslej še ni bilo. Doseči ga bo mogoče le s stalno in s smotrno vsakoletno propagando.

J. B.

GLAS

GORENJSKE

GLASILO SOCIALISTIČNE ZVEZE DELOVNIH LJUDI ZA GORENJSKO

LETO X. — ŠT. 46 — CENA DIN 10.—

Kranj, 14. junija 1957

Plenum Okrajnega odbora SZDL Kranj razpravljalo o družbenem upravljanju v šolstvu

Hočemo sodobnejšo šolo

Sklep: PRIPRAVE ZA POSTOPNO UVAJANJE ENOTNE OSEMLETKE

V sredo je bil plenum Okrajnega odbora SZDL Kranj, ki je razpravljalo o družbenem upravljanju v šolstvu v zvezi s postopnim uvajanjem enotne osemletke. Plenuma se je kot gost udeležil predsednik Okrajnega odbora SZDL Maribor Vlado Majhen, član Zvezne komisije za reformo šolstva. Članica sekretariata OO SZDL Smilja Gostiša je v uvodnem poročilu na plenumu povedala med drugim naslednje:

Zakon o vodenju šol in uvajanju šolske reforme v naš šolski sistem postavlja pred šolske odbore nove in odgovorne naloge. To zahteva dokajšen preokret v dosedajšnji praksi šolskih odborov, ki so marsikje še vedno ostali na ravni posvetovalnih organov.

Šolski odbori so se do sedaj vse preveč ukvarjali z materialnimi problemi in pri tem zanemarjali številne druge naloge, ki jih nakazuje zakon o družbenem upravljanju v šolstvu. Vzroki niso samo v premajhni, še nezadostni usposobljenosti nekaterih članov šolskih odborov za to delo, marveč tudi v nesistematičnem delu teh organov. Pedagoški delavci tudi še niso odigrali v šolskih odborih tiste vloge, ki jo družba od njih zahteva. Iz zapisnikov sej šolskih odborov in poročil občinskih svetov o šolstvu lahko razberemo, da so bili materialni problemi vedno znova na dnevnem redu. To je razumljivo, saj nam vsa leta po vojni ni uspelo izdatneje podpreti in izboljšati materialnega stanja naših šol. Razen šestih šol, ki jih že gradijo, bi v okraju morali zgraditi oziroma obnoviti še 30 šol z 201 učilnicami in 11 vrtec s 35 dnevnimi sobami, za kar bi potrebovali približno 2 milijardi dinarjev. Pomanjkanje šolskih prostorov je občutno zlasti v Kranju in na Jesenicah, kjer se je zaradi naglo naraščajoče industrije število prebivalstva po vojni močno povečalo.

Ce upoštevamo, da od leta 1954 ni bilo v proračunih nobenih sredstev za popravila in adaptacijo šol, nas ne sme čuditi, da so lani morali

zapreti tri šole ob nastopu epidemije otroške paralize, ter začasno prekiniti pouk na 22 šolah zaradi izredno slabih higienskih in sanitarnih razmer. Te izkušnje nas opozarjajo, da bomo v bodoče z več odgovornostjo reševali materialno stanje šol. Šolska reforma s svojimi načeli o vsestranski vzgoji učenca zahteva temu ustrezajoče materialne pogoje predvsem šolske delavnice in telovadnice. Delavnice nima nobena šola v okraju, telovadnic pa le sedem, medtem ko 25 šol gostuje v domovih Partizana ali kulturno-prosvetnih dvoranah. Poskrbeti bo treba tudi za opremo kabinetov, za nabavo sodobnih učil kot so diaporojektorji, flanelografi, mikroskopi, reliefi, episkopi, kino projektorji itd. Šolski odbori bodo morali za te potrebe bolj zainteresirati občinske ljudske odbore, podjetja in druge lokalne činitelje, ki često za potrebe šol ne kažejo dovolj razumevanja.

Materialne težave ne smejo ubiti volje članom šolskih odborov in jim zamgliti vrsto važnih vzgojnih in drugih vprašanj. Najvažnejša naloga šolskih odborov je, da skrbijo za to, da bo šola dosegla izobrazbene in vzgojne smote. Pri reševanju vzgojnih problemov se nekateri člani šolskih odborov še ne čutijo dovolj sposobne posegati na področja, ki so bila doslej monopol poklicnih vzgojiteljev. Zato se raje posvečajo drugim, lažje izvedljivim nalogam, kar pa ni pravilno. Vendar šolski odbori že vedno pogosteje razpravljajo tudi o vzgojnih vprašanjih, o socialnozdravstvenih razmerah učencev, o vzgoji duševno defektnih otrok ipd. Vse to kaže napredek in od šolskih odborov pričakujemo, da se bodo lotili tudi težjih in bolj zapletenih vzgojnih zadev. Pri tem pa ne smemo biti nestrpni in nenadoma zahtevati, da bodo šolski odbori v enem letu rešili to, česar doslej vse desetletje nismo mogli.

Današnje šolstvo precej zaostaja za gospodarskim in družbenim razvojem, zato nujno terja temeljitih sprememb. Vskladitev šolskega sistema z zahtevami in stopnjo družbenega raz-

voja bomo dosegli z reformo šolstva, torej s postopno in dobro premišljeno preobrazbo naše šole v praksi. Reforma šolstva upošteva, da so nosilec oblasti v socialistični družbi široke ljudske množice, ki morajo biti za svoje delo dovolj pripravljene in dovolj izobražene. Zato nam v boju za večjo splošno izobrazbo ne gre za nekaj posameznikov, temveč za tisoče in tisoče proizvajalcev, ki se uveljavljajo v delavskih svetih, upravnih odborih, sindikatih, drugih, v svetih državljanov in ljudskih odborih. Solidna splošna izobrazba jim bo omogočila, da bodo svoje dolžnosti opravljali s še večjim uspehom.

Nenehno napredujoča znanost in tehnika zahtevata od človeka na vseh področjih (v gospodarstvu, zdravstvu, kulturi itd.) več znanja. Mehanizacija prodira v tovarniško in kmetijsko gospodarstvo, pa tudi v gospodinjstvo, zato mora tehnična izobrazba zavzeti vidnejše mesto v učnih programih. Šola mora torej postati bolj življenjska in praktična.

Tudi razvoj človekove osebnosti nalaga šoli drugačen način vzgoje, drugačne metode in odnose ter drugačno šolsko in izvenšolsko življenje učenca. Šola mora razviti v njem potrebo po bogatem kulturnem življenju. Ta zahteva pa že nakazuje potrebo po sodelovanju pedagoških, šolskih in izvenšolskih činiteljev. Metoda dela naj bi bila v šoli taka, da bo razvijala aktivnost in ustvarjalnost učencev, da se bodo znali uveljaviti v družbenem življenju.

Šolska reforma se je pravzaprav že začela s sprejetjem zakona o vodstvu šol, torej z uvedbo šolskih odborov, ki povezujejo šolo z različnimi družbenimi organizacijami in oblastnimi organi. Šolski odbori pa do sedaj niso dovolj razpravljali o pouku tistih predmetov, ki so za oblikovanje svetovnega nazora izredno pomembni (n. pr. o poučevanju zgodovine NOB, dialektičnega materializma, fizike, biologije itd.). Pripombe bi morali izreči tudi k pouku moralne vzgoje in dajati pobudo, da širijo obzorje učencev tudi

razni politični, kulturni in družbeni delavci, ki naj prihajajo med šolsko mladino. Prvi skromni poskusi na gimnaziji v Kranju so pokazali, da je taka oblika življenjske šole lahko zelo koristna. Šolski odbori bi morali nadalje sproti opozarjati na vse nepravilnosti šolskega dela, pa tudi na zadržanje prosvetnih delavcev. V dobrem vzgojitelju mora biti namreč združena napredna idejna usmerjenost s strokovno usposobljenostjo. Naloga šolskih odborov je tudi skrb za zdravstveno stanje otrok in za izvenšolsko življenje mladine, za njeno kulturno in zabavno izživljanje.

Hiba dosedanjega dela šolskih odborov je bila tudi v tem, da so delali le na sejah, da so predvsem poslušali poročila upraviteljev oziroma direktorjev, v razdobju med sejami pa se za problematiko šole niso dovolj zanimali.

Z zakonom o vodstvu šol je tudi mladina dobila pravico neposrednega sodelovanja pri reševanju šolskih problemov. Predstavniki dijakov v šolskih odborih pa so se doslej le malo- kje uveljavili. Izredno pomembna oblika sodelovanja dijakov s šolo so dijaške skupnosti. Te skupnosti so večinoma razpravljale le o pravičah dijakov, medtem ko se dolžnosti niso dovolj zavedale. V bodoče se bodo šolski odbori in organizacija Ljudske mladine na šolah morali bolj zavzeti za to, da bodo šolske skupnosti postale tribuna, na kateri se bodo dijaki pomenili o vseh vprašanjih, ki zadevajo šolo. Njihovo delo bo uspešno, če bomo odpravili zastarela in napačna gledanja na vlogo mladine v družbenem upravljanju.

Navzoči so posegali v razgibano debato o tem poročilu s posebno resnostjo in odnosom do tega izredno pomembnega problema, ki zanima vse državljane. Z nekaterimi mislimi iz te razprave bomo v prihodnjih številkah skušali seznaniti tudi naše bralce. Ob koncu je plenum sklenil, da je treba izvesti ustrezne priprave za postopno uvajanje enotne osemletne šole v šolskem letu 1957/58.

Kopalna sezona se je — čeprav pozno — vendarle začela. V mrzli vodi »Trilavovega« bazena v Kranju že čofotajo najbolj neučakani kopalci (zgoraj levo). Ali bi, ali ne bi? Malo korajže, pa bo šlo (spodaj levo). Mali Janeček se pa vode prav nič ne boji, čeprav je mrzla; ko je enkrat v njej, ga kar ni spraviti ven (spodaj desno). Blejsko jezero je menda že dovolj toplo za namakanje in je kopalcev že kar precej — proti večeru, ko se oni umaknejo, pa pridejo na svoj račun ribiči (zgoraj desno).

naš razgovor

»VESELILA BI ME KEMIJA«

zrelostnim izpitom. Trema in negotovost prevladujeta...

Rahlo vznemirjena je bila Katarina Snedeceva, doma iz Stražišča, ko smo jo obiskali pri sošolki Olgi, ko sta pravkar obnavljali gradivo iz slovenščine.

Katarina je edina, mimogrede povedano, ki je z odličnim uspehom končala VIII. razred na I. gimnaziji v Kranju.

Šolska vrata so se za maturante že pred dnevi zaprla. Nekateri so zapustili šolske klopi bolj, drugi zopet manj uspešno.

Maturantom se sedaj odpira nov svet, z zrelostnimi spričevali v žepu pa bodo šli življenju nasproti.

Le tisti, ki se je pripravljali na maturo, ve, kako neprijetni so tisti trenutki neposredno pred

Najbolj »v črno« je zadelo neposredno vprašanje: — Vaši načrti po maturi?

»Ne vem, zelo me mika študij kemije. — Vendar...«

Malce je pomislila in s pogledom begala zdaj sem zdaj tja.

»Bržkone se bom morala odločiti kar za najkrajši študij. Od doma namreč ne morem računati na podporo, da bi lahko študirala več let. Če ne bom dobila štipendije — zanjo bom sicer zaprosila — se bom najbrže vpisala kar na Višjo pedagoško šolo...«

»Večina bo šla na Ekonomsko fakulteto, posamezniki pa tudi drugam...«

V sredo so Katarina Snedeceva in njeni sošolci začeli s pismenimi maturitetnimi nalogami. Tako kot pri pismenih, jim tudi pri ustnih izpitih želimo kar največ uspeha.

In ne samo pri maturi, marveč tudi na univerzi in potem v življenju. Želimo, da bi čimprej končali študij, saj potrebujemo čimveč marljivih in sposobnih strokovnjakov... I. A.

TE DNI PO SVETU

Δ V sredo je prispel iz Grølje v Jugoslavijo predsednik švedske vlade in socialdemokratske stranke Tage Erlander...

Δ Po uradnem obisku na Norveškem se je državni sekretar za zunanje zadeve Koča Popovič s so-progo dva dni mudil na zasebnem obisku pri jugoslovanskem poslaniku na Danskem, Milošu Careviću.

Δ Državni sekretar za obrambo Ivan Gošnjak je večeraj s svojim spremstvom obiskal vojaško akademijo Vorošilov, zvečer pa je v gledališču sovjetske armade v Moskvi prisostvoval predstavi »Obramba trdnjave Brest«.

Δ Zunanji minister John Foster Dulles je danes na sestanku z novinari izjavil, da so ZDA pripravljene predlagati Sovjetski zvezi ustanovitev poskusne cone letalske kontrole oboroževanja v Arktiki, ki naj bi obsegala Kanado in morda tudi Dansko, Grönlandijo in Norveško...

Δ Kakor poroča radio Damask, je bil indijski ministrijski predsednik Nehru imenovan za častnega meščana v Damasku. Mestni svet je tudi sklenil, da se bo imenovala po njem tudi ena izmed glavnih ulic Damaska.

Δ Predsednik republike Tito je poslal britanski kraljici Elizabeti brzojavko, v kateri ji čestita za nacionalni praznik Združenega kraljestva.

Δ Na povabilo jugoslovanske Zveze borcev je odpotovala iz Osla v Beograd skupina 17 Norvežanov iz raznih krajev dežele, ki so med vojno pomagali jugoslovanskim internirancem v nacističnih taboriščih.

Δ Odpravnik poslov jugoslovanskega poslanilstva v Bejrutu Miloš Lalović je obvestil predstavnika agencije OZN za pomoč arabskim beguncem, da bo v nekaj dneh priplula v Bejrut ladja s tovorom 200 ton riža za begunce iz Palestine...

Δ Odbor za zunanje zadeve Zvezne ljudske skupščine je imel večeraj sejo, na kateri je razpravljalo o proizvodnji in prepovedi atomskega orožja. Odbor je sklenil predlagati skupščini, naj na zasедanju, ki se bo začelo 16. junija, sprejme deklaracijo o opustitvi poskusnih jedrskih eksplozij...

Δ Ameriško zunanje ministrstvo je objavilo, da bo Zahodna Nemčija v tem letu plačala 77 milijonov dolarjev za vzdrževanje ameriških čet na njenem ozemlju.

Δ Med neko frañeosko vojaško enoto in odredom tunijske nacionalne garde je prišlo do streljanja. Incident se je primeril 80 km južno od Gabesa.

Δ Združenje ciprskih odvjetnikov je poslalo v London delegacijo, ki bo britanskemu odvjetniškemu združenju izročila dokument v nasilju britanskih čet na Cipru.

LJUDJE IN DOGODKI

V smrtonosnem objemu fašistov

Življenje najnovejše italijanske vlade je bilo izredno kratkotrajno; le nekaj dni. Še bolj presenetljiv pa je njen konec. Zgodilo se je to tako, kakor menda parlamentarni letopisi še ne pomnijo.

Se nedavno je novi predsednik italijanske vlade, senator Zoli v nekem rimskem lokalni slavil s svojimi prijatelji uspešen izid glasanja v poslanski zbornici. Čeprav z enim samim glasom večine, je njegova vlada vendarie dobila zaupnico. Zanj so glasovali demokristjani (ker je bila to njihova vlada), in monarhisti. Tem glasovanjem so se sicer pridružili tudi novofašisti, vendar se je le z begom rešil pred smrtno obsodbo Mussolinijevega sodišča.

Tudi noč je Zoli mirno in zadovoljno prespal, jutranji svif pa mu je že prinesel neprijetno novico: pokazalo se je, da v parlamentu niso pravilno prešteli glasov in da sta v resnici dva poslanca glasovala proti, ne pa, da sta se vzdržala, kot je bilo prvotno zabeleženo. En pičli glas večine se je tako spremenil v pičli glas manjšine. In kot je bilo poprej dovolj, da je en glas zagotovil vladi obstoj, tako je zdaj en nesrečni glas pomenil padec vlade. Zoli bi se seveda lahko odrekel svoji izjavi, privolil v fa-

šistično podporo ter takó rešil svoj predsedniški stolček. Toda to ni šlo niti v njegov osebni račun niti v prid demokristjanski stranki. Fašisti so se le preveč zloglasni zavezniki. Njihova podpora bi bila morda trenutno koristna, prav gotovo pa je, da bi se povezava s fašisti na bližnjih volitvah pri demokristjanih italijanskih množicah hitro maščevala. Dva dni si je demokristjansko vodstvo z Zolijem vred belilo glavo, kaj naj stori. Končno je pritisk ostalih novo imenovanih ministrov prisilil Zolija, da sporoči predsedniku republike svoj odstop.

Fašisti so prav s svojim glasovanjem spodnesli vladi tla pod nogami. Takoj v začetku so ji dali sumljivo spričevalo in jo označili kot desničarsko in reakcionarno. Neki tuji komentator je fašistično podporo zato duhovito imenoval »poljub smrti«.

Zolijev neuspeh pa bo vsekakor poučen za demokristjansko vodstvo. Pokazalo se je, da z desnico ni mogoče vladati, saj desnico predstavljata dve stranki, ki s sedanjo italijansko republiko z razmeroma napredno ustavo ne moreta upravljati. Kako naj demokristjani vladajo z monarhisti, ki se zavzemajo za uničenje republike, ali s fašisti, ki hočejo znova uvesti fašistično diktaturo?

Vprašanje pa je sploh, če je to tudi nesreča za samo demokristjansko stranko, ki je tokrat poskusila sestaviti vlado z lastnimi silami, brez podpore

ostalih sredinskih strank. Zda, ko so prihodnje volitve že tik pred durmi, je treba dobro premisliti vsak korak, ki bi lahko odločilno vplival na razporeženje volilnih množic. Demokristjanom zato vsekakor ni bilo v korist, da bi njihovo »enobarvno« vlado podprla desnica. Na zvezo z levico, predvsem z Nennijevimi socialisti za zdaj še ne mislijo v vrhovih demokristjanske stranke. Obnovitev nekdanje štiristrankarske koalicije — demokristjanov, liberalcev, socialdemokratov in republikancev — pa je težko uresničiti, ker so med štirimi strankami še vedno velika nasprotja. Ni torej nujno, da pomeni Zolijev padec tudi udarec za demokristjane. Nasprotno, morda jim celo koristi. Volilnim množicam lahko prikaže, da je rešitev neurejenih italijanskih političnih razmer le v trdni enotni demokristjanski vladi; torej, glasujte na prihodnjih volitvah za demokristjane. Hkrati pa sedanji neuspeh »enobarvne« vlade, pomeni tudi pritisk na ostale stranke bivše koalicije, da vsaj od zunaj podprejo prihodnjo demokristjansko vlado in ji omogočijo življenje do bližnjih volitev. Za edino preostalo rešitev — za nove predčasne volitve — se namreč nihče ne poteguje. Najboljsemu izhodu — naslonitvi na zelo močne in vplivne sile levice — pa žal demokristjani vztrajno obračajo hrbet.

MARTIN TOMAZIČ

naša kronika

DUPLICI DOBI VODO

Tovarna »Stoj« bo s sredstvi, ki jih plačuje za vodarino, omogočila še v letošnjem letu dograditev vodovoda na Duplici. Vodovod bo napeljan iz Kamnika po desnem robu asfaltne ceste, z odcepi pa bodo dobile vse zgradbe na Zapricah in Bakovniku vodo iz kamniškega vodovoda. Tudi nebotičnik na Duplici bo priključen k vodovodu. Povečanje vodovodnega omrežja terja tudi okrepitev vodovoda. Pri zajetju bodo zgradili zato novo strojnico. Občina bo v ta namen najela 10-odstotno posojilo iz stanovanjskega sklada.

CESTA NA MENINO

Iz gozdnega sklada odpade letos na kamniško občino 8 milijonov dinarjev, ki ga bodo uporabili za gradnjo in popravilo gozdnih poti. Nadaljevali bodo predvsem z gradnjo ceste na Menino in dokončali cestna dela v dolini Kamniške Bistrice.

OBVESTILO NAROČNIKOM

Te dni so se pri nekaterih naših naročnikih spet oglasili inkasanti, ki pobirajo naročnino za »Glas Gorenjske«. Nekateri naši naročniki pa so se nam v zvezi s tem pritožili zoper ravnanje posameznih inkasantov, ki ne sprejemajo mesečne, četrt- in polletne naročnine, marveč zahtevajo od naročnikov, da vplačajo naenkrat celoletno naročnino. Tako ravnanje inkasantov pa nikakor ni v skladu z našimi navodili. Zato ponovno sporočamo, da vsak naročnik lahko plačuje naročnino v letnem, polletnem, četrtletnem ali mesečnih obrokih, po pošti, neposredno v naši upravi ali pa inkasantom kakor je pač komu bolj na roke. Na ta navodila smo ponovno opozorili tudi naše inkasante. UREDNIŠTVO IN UPRAVA

JESENIŠKO VAJENSKO SOLO JB ZAKLJUČILO 35 OBRTHNIH UČENCEV

Na jeseniški vajenski šoli raznih strok, ki jo obiskuje nad sto učencev, je zaključilo letos 3. razred 36 učencev. Ker ima od teh popravnih izpit le eden, moramo reči, da je dosegla šola z zaključnimi izpiti pohvalne uspehe. Napram prejšnjim letom je pokazala šola v letošnjem šolskem letu zelo lepe uspehe.

PRIPRAVE ZA ZBORNIK NOB

Minulo soboto se je na Bledu sestala novoizvoljena komisija za zbiranje zgodovinskega gradiva iz NOB za občino Bled. Sprejeli so sklep, da je treba ves dosegljivi material zbrati in odkupiti ter najti primeren prostor in arhivarja. To ne samo zaradi študijskih namenov, ampak tudi za potrebe muzeja, ki ga bo treba sčasoma urediti na blejskem gradu.

CLANI DELAVSKEGA SVETA IN UPRAVNEGA ODBORA SE MORAJO OBVEZNO UDELEŽITI SEMINARJA

Tako so sklenili v Bombažni predilnici in tkalnici v Trzicju. Seminar vodijo predavatelji centralne ljudske univerze, predavatelj bo petnajst do 26. junija t.l. Razprava bo o delavskem samoupravljanju.

TRZICANI HOČEJO POZNATI UREDBE IN PREDPISE

Člani delavskih svetov in upravnih odborov industrije in člani kolektivov obrtniškega, gostinstva, trgovine, zadrug in komunalnih podjetij so te dni poslušali razlago nove uredbe o delitvi celotnega dohodka gospodarskih organizacij.

Organi delavskih uprav industrije so naprosili predsednika občine, da se udeležijo zasedanj delavskih svetov in jim razloži občinski družbeni plan v vseh podrobnostih, kar jim je predsednik tudi obljubil. Delavski svet tovarne Peko je že sklical zasedanje z namenom, da se sleherni član točno seznanj s planom.

STROKOVNI TEČAJI ČEBELARJEV

Za čim širšo izpopolnitev čebelar-skih preglednikov, ki bodo opravljal svoj posel kot pomočniki veterinarske službe na terenu, bo odsek za čebelarstvo pri OZZ Kranj organiziral tri tridnevne tečaje v Kranju, Radovljici in Skofji Loki. Uvedli bodo tudi stalni pregled čebelnjakov, kot važen ukrep za preprečevanje čebelnjih bolezni. V letošnjem letu predvidevajo še ureditev dveh opazovalnih postaj v Lomu nad Trzicjem in na Mežakliji. Po programu, ki ga je izdelal odbor za ureditev čebelarkega muzeja v Radovljici, bo že spomlad prihodnje leto odprta prva razstava izbranih predmetov.

kratko, vendar zanimivo

BRIGADA »STANETA ŽAGARJA« ODŠLA NA STENJAK

Prejšnji teden je odšla na otok Stenjak brigada »Staneta Žagarja«, ki jo sestavljajo dijaki Srednje tehnične tekstilne šole iz Kranja. Predvidoma bo brigada urejala otok 3 tedne.

15. junija pa bo odšla brigada dijakov kranjske in jeseniške gimnazije na Brkine v koprski okraj.

SEMINAR O KOMUNALNI IN DRUŽBENI UREDITVI FLRJ V BOHINJU

V torek se je začel v Bohinju prvi letošnji republiški seminar. Seminarja se udeležuje okoli 40 mladink in mladincev iz vse Slovenije. Namen seminarja je, da se udeleženci podrobneje seznanijo s komunalno in družbo ureditvijo FLRJ, z gospodarskimi problemi komun, samoupravnih organov. Zato se seminarja udeležujejo predvsem tisti mladinci in mladinke, ki bodo predvidoma v jeseni kandidirali v občinske ljudske odbore. Seminar bo trajal do 22. junija. Na seminarju predavajo znani ekonomisti, pravniki in vidnejši predstavniki samoupravnih organov.

GRADNJA CENTRALNEGA SEJMIŠČA V KRANJU

Okrajna zadrzna zveza v Kranju namerava v letošnjem letu začeti graditi sodobno centralno sejmišče. Pokrito sejmišče bo služilo tudi kot skladišče krompirja. Po načrtu bodo lahko vohlelili v njem tudi do 150 glav živine.

V NAKLEM BODO GRADILI SKLADIŠČE ZA 90 VAGONOV KROMPIRJA

Večji odkup semenskega krompirja nam narekuje gradnjo drugega skladišča za semenski krompir v Naklem. To bo tretja zgradba te vrste v Sloveniji in v njej bodo lahko vskladili 90 vagonov krompirja. Skladišče bo služilo tudi za živinske razstave, priključena pa mu bo avkcijnska dvorana za prodajo živine. Kot kombiniran objekt bo to prva zgradba te vrste na Balkanu.

HUJŠA PROMETNA NESREČA V KRANJU

Dne 11. junija ob 21.30. uri se je dogodila hujša prometna nesreča na cesti I. reda pred gostilno »Beksel« v Kranju. Voznik motornega dvokolesa S-9330, tovariš Peter Perko iz Trzica, je vozil iz smeri Kranj-Bled.

Ko je privozil na križišče, sta prečkali cesto z desne na levo Ana Nikolčič in Marija Pozveč, obe z Zlatega polja. Motorist je podrl obe ženski in Nikolčičevo potiskal pred seboj približno 6 metrov. Po sledovih krvi je razvidno, da je motorist podrl ženski na sredini ceste. Nikolčičeva je dobila težje telesne poškodbe, zlom lobanje, zlom leve roke in na desni nogi večjo rano; po vsej verjetnosti bo podlegla poškodbam. Pozvečkova pa ima zlom desne noge pod kolonom. Poškodovan je tudi voznik Perko; ima rano nad desnim očesom in pretres možganov. Vsi so bili odpeljani v ljubljansko bolnišnico. Do nesreče je prišlo zaradi neprevidnega prečkanja ceste. Škode na motorju je približno 10.000 dinarjev.

PLANINAM SO IZTRGALI ŽRTVI

Ponesrečena planinca Alberta Stuparja in Ignaca Zupana so v nedeljo zjutraj našli člani gorske reševalne službe iz Kamnika. Med njimi je bil tudi Lojze Čebular, preživeli član ponesrečene planinske družbe. Pod Brano, na mestu, kjer sta Stupar in Zupan obležala mrtva, so začeli s sondami preiskovati teren. Ze po 15 minutah so našli prvo truplo. Snežna odeja je bila tod debela skoro poldrugi meter. Torej ju ni plaz odnesel v prepad nad Okrešljem, kakor so mislili jeseni, ko so brez uspeha preiskovali teren.

Trupli, ki sta bili v snežnem objemu, sta po 7 mesecih še dobro ohranjeni. Preenšli so ju na sedlo, do večera pa v Kamniško Bistrico. V mrliško vežo na kamniških Zalah so romale dolge vrste ljudi, ki so zasuli krsti z vencii. Takega pogreba že dolgo ni bilo v Kamniku kot v terek popoldne, ko so nesrečni žrtvi planin ob zvokih mengeške godbe spremili na zadnji poti. S toplimi besedami so se od obeh pokojnikov poslovili planinci, zastopniki podjetja »Graditelj«, zastopniki društva rezervnih oficirjev in drugih organizacij. Planinci so ju ponesli v prerani grob, ki so ga jima že pred sedmimi meseci izkopalje planine.

NEPREVIDEN KOLESAR

10. junija ob 17. uri se je dogodila prometna nezgoda na cesti I. reda v vasi Bistrica med osebnim avtomobilom last LIP Bled, ki ga je opravljal Anton Kristan, in kolesarjem Viktorjem Mravlja iz Zej. Do nezgode je prišlo po neprevidnosti kolesarja, ki je nepričakovano pripeljal iz stranske poti na glavno cesto. Dobil je manjše telesne poškodbe.

KAJ SODIMO O...

UREDBI O DELITVI DOBIČKA

Dati delavskemu samoupravljanju večjo ekonomsko podlago, je bilo poglavitno načelo, ki je vodilo Zvezni izvršni svet, da je letos sprejel uredbo o novi delitvi dohodka v gospodarstvu. Kot običajno, je tudi ta uredba sprožila med gospodarstveniki in seveda tudi predstavniki samoupravnih organov v podjetjih vrsto mnenj in razglabljanj, ki jih bomo skušali posredovati. Tokrat smo prosili za mnenja predstavnike tako imenovane prve skupine — industrijskih podjetij — ki na podlagi nove uredbe delijo dohodek. Postavili smo jim naslednja vprašanja: Kaj sodite o učinku, ki ga bo imela nova uredba za vaše podjetje? Ali je delavski svet vašega podjetja o njej že razpravljala? Do kakšnih zaključkov ste prišli? Predsednik delavskega sveta Gorenjske predilnice v Skofji Loki Ivan Brenk je odgovoril: »Naš delavski svet o novi uredbi o delitvi dohodka in o ugodnostih, ki jih le-ta daje podjetjem, za sedaj še ni razpravljala. Imamo pa tako široko razpravo s kolektivom v načrtu.«

o novi uredbi o delitvi dohodka še ni razpravljala. Le na upravnem odboru smo zgolj načelno govorili o predvideni novi delitvi dohodka. Na tej seji nam je tudi direktor nekoliko podrobneje obrazložil vso stvar.«

Tajnik sindikalne podružnice tovarne »ISKRA« v Kranju, tovariš Metod Rotar, pa nam je za zastavljena vprašanja povedal: »Na nedavni razširjeni seji predstavnikov samoupravnih organov v podjetju ter družbeno-političnih organizacij je bilo že govora o novi delitvi dohodka. V kratkem pa nameravamo sklicati zborovanje celotnega kolektiva, na katerem naj bi direktor ali predsednik upravnega odbora podrobneje poročala kolektivno o predvideni novi delitvi dohodka in hkrati tudi obrazložila naš povečani plan in s tem v zvezi koristi, ki jih bo imelo zavoljo tega naše podjetje.«

Odgovori kažejo, da se večina kolektivov še ni seznanila z bistvom te uredbe, ki prav zato tudi še ne vpliva ustrezno na njihova prizadevanja, da bi dosegli večje gospodarske uspehe in sorazmerno s tem povečali tudi sredstva, s katerimi razpolagajo gospodarske organizacije.

Predsednik delavskega sveta »Inteks« v Kranju, tovariš Anton Rakovec, je dejal: »Naš delavski svet

BORCI AKTIVNO

sodelujejo v vsem družbenem dogajanju

Dne 30. t. m. bo konferenca organizacij Zveze borcev NOV za kranjski okraj. V zvezi s tem smo zaprosili predsednika Okrajnega odbora ZB NOV tov. Ivana Bertonclja-Johana za razgovor o nekaterih vprašanih, ki jih bo obravnavala konferenca.

»Na katerem področju dela so organizacije Zveze borcev NOV v kranjskem okraju dosegle največ uspehov, v čem pa so še pomanjkljivosti in slabosti?«

»Naše organizacije delajo v okviru nalog SZDL predvsem v dveh smereh. Prva, širša naloga je v tem, da aktivizirajo člane za delo v organih delavskega in družbenega upravljanja, v organih oblasti in v družbenem življenju sploh. Drugo delovno področje pa predstavljajo take naloge kot so, da jih nekaj naštejemo, skrb za borce in za otroke padlih borcev, zbiranje gradiva iz zgodovine NOB, spomeniška dejavnost, izvenarmadna vzgoja.

Kar se tiče prve naloge, je le-ta še zlasti pomembna, saj gre pri tem v bistvu za nadaljevanje tistega, česar so se naši borci pod vodstvom Partije lotili l. 1941, ko so začeli boj za osvoboditev domovine in hkrati za nov družbeni red. Potem, ko smo z osvoboditvijo ustvarili pogoje za gradnjo socialistične družbene ureditve, je naloga nas bivših borcev v tem, da aktivno, zavzeto sodelujemo v tej graditvi socialistične družbe.

Razgovor s predsednikom Okrajnega odbora Zveze borcev NOV Kranj
Ivanom Bertoncljem - Johanom

Organizacije ZB NOV imajo v našem okraju več kot 11.000 članov. Lahko trdim, da borci — seveda ne vsi do zadnjega, večina pa — aktivno sodelujejo v organih delavskega in družbenega upravljanja, ljudske oblasti, množičnih organizacij, društvih ter v družbenem življenju sploh. V tem pogledu so naše organizacije dokaj lepo uspele.

Stvar, ki nekoliko slabi vlogo nekaterih članov organizacij ZB pa je v tem, da posamezni, zlasti starejši borci tu in tam še sektašijo v odnosih do mlajših borcev ter do tovarišev, ki so bili zaradi svoje aktivnosti v NOB internirani, izseljeni in podobno. To sicer ni splošen pojav, vendar je nevaren, ker rahlja notranjo enotnost nekaterih naših organizacij, ki bi brez teh slabosti lahko dosegale prodornejšo uspehe. Naslednja slabost je pa sektašenje iz posameznih organizacij nazven, do tistih, ki se narodnoosvobodilne borbe niso aktivno udeležili. Te vrste sektašenje se kaže v tem, da imajo nekateri borci vse preveč pomislekov glede tega, če je ta ali oni, ki morda ni aktivno sodeloval v NOB, upravičen, da zasede vodilnejše mesto v gospodarski organizaciji, čeprav je sicer strokovnjak. Posamezni naši

borci pri tem ne upoštevajo dovolj tega, da zahteva vsako delovno mesto ustrezno strokovno usposobljenost, brez katere človek tudi ne more uživati avtoritete pri podrejenih. Nekateri borci, ki izražajo take pomisleke, sodijo, da so zapostavljeni. Pozabljajo pa pri tem to, da je od osvoboditve preteklo 12 let in da je v tem času zrasklo mnogo mladega kadra, ki ga tudi preveča duh socialistične graditve. To sektaštvo se kaže tudi v odnosu do mladih, ki niso sodelovali v NOB, ker so bili takrat pač še premladi. Na vsak način je takšno sektašenje zelo škodljivo, ker povzroča nevarnost, da se posamezne organizacije ZB oddaljijo od množice in da bi nekateri borci še kar naprej operirali zgolj s frazami o socializmu, življenje pa bi se razvijalo mimo njih.

V okviru prizadevanj Socialistične zveze delovnega ljudstva imajo tudi organizacije ZB to osnovno in prvo nalogo, da z vsemi močmi pomagajo krepiti naša splošna prizadevanja in težnje po razvijanju ekonomskih temeljev družbene ureditve, ker s tem v osnovi urejamo naša poglavitna vprašanja in dosegamo cilje, ki smo si jih postavili. Zato se borci skupno z vsemi prizadevajo za povečevanje produktivnosti in proizvodnje, izpopolnjevanje organizacije dela, krepitve delovne in državljske discipline itd.

»Kaj sodite glede urejanja materialnega položaja borcev v našem okraju?«

»Urejanje tega problema je v glavnem zajeto že v tem, kar sem omenil v odgovoru na prejšnje vprašanje. Res pa je, da imamo tudi v našem okraju posamezne socialno ogrožene borce. Nekaterih takih primerov nismo dovolj hitro in uspešno urejali, ker niti Okrajni niti občinski odbori ZB še niso imeli dobrega pregleda o svojih članih. Prav zato smo nekateri take primere začeli reševati šele potem, ko so bili že akutni. Zdej pa je sekretariat Okrajnega odbora ZB sprejel v zvezi s tem sklep — o katerem bo razpravljala tudi okrajna konferenca, ki bo sicer prilagodila sklepe III. kongresa ZB NOV Slovenije na naš okraj — da bomo sestavili točen pregled, v kakšnih razmerah se nahajajo bivši borci. Potem bomo laže pravočasno in ustreznejše pomagali vsem borcem, ki potrebujejo ustrezno pomoč. Tu pride v poštev, denimo, strokovno izpopolnjevanje borcev. Mnogi izmed njih so že obiskovali take tečaje v podjetjih ter se usposobili za delo na odgovornejših delovnih mestih, s čimer si izboljšujejo hkrati tudi svoje materialne razmere. Hkrati si skupno z vodstvi podjetij prizadevamo, da bi zdravstveno šibki borci prišli na taka delovna mesta, ki bi jim ustrezala glede zdravja in njihove delovne sposobnosti. Uspešno urejanje takih problemov pa je dokaj odvisno tudi od dobre volje, razumevanja, prizadevanja in pobude vsakega posameznega prizadetega borca.

Pri takem načinu reševanja teh problemov pa seveda nikakor ne gre za to, da bi si bivši borci lastili kakšne politične privilegije, kar bi bilo povsem napačno, marveč je to le konkretno reševanje problemov posamičnih borcev, ki naj si s povečanjem svoje strokovnosti izboljšujejo hkrati tudi svoj osebni materialni položaj.

Kam po maturi?

jo najmodernejše stroje, katere uporabljajo vsa sodobna gradbena podjetja.

Zategadelj svetujemo mladincem, naj se ne priglajajo v mornarico, ker so možnosti za sprejem sila majhne. — Kaj pa letalstvo? Kljub temu, da je govora o sodobnem letalstvu, ni nobenega zanimanja. Vsekakor so mladinci napačno usmerjeni. Pri usmerjanju sinov v te poklice bi morali starši upoštevati zgoraj naštetih činiteljev.

Med odraslimi mladinci je tudi večje število otrok padlih borcev in žrtev fašističnega terorja, ki prevajajo končujoče šolanje in si izbirajo bodoče poklice. Ti mladinci imajo prednost v teh vojniških šolah in akademijah. Sprejemni pogoji celo dovoljujejo, da smejo biti le-ti dve leti starejši od ostalih gojencev. Kljub vsem olajševalnim okoliščinam pa je konkuriral doslej le en mladinec — partizanska sirota.

Pričakovati je, da bodo razne organizacije, kot n. pr. ZB, SZDL, UROJ in mladinske organizacije pravilno prikazale mladini — prvenstveno partizanskim sirotam, pogoje in perspektive, ki jih nudijo ti poklici. Vse partizanske sirote bi morale biti natanko poučene o letošnjem konkurzu, kajti upoštevati bi morali, da bodo prav ti mladinci najboljše oficirji in podoficirji JLA.

Razen tega je treba seznaniti otroke padlih borcev, da je JLA na iniciativo ZB sklenila štipendirati večje število otrok padlih borcev, ki obiskujejo višje razrede srednjih šol (7. in 8. razred), srednje medicinske šole in fakultete. S tem bodo razbremenjeni proračuni ljudskih odborov, zlasti še v tistih krajih, kjer živi večje število partizanskih sirot.

S tem, da bomo uvajali otroke padlih borcev v vrste JLA in jim hkrati omogočili nadaljevati pot, po kateri so nekoč stopali njihovi starši, je eden izmed načinov, s katerim se bomo oddolžili padlim tovarišem.

major Dušan Vukovč

Odkod take cene sadja in zelenjave?

Marsikoga na Gorenjskem — predvsem pa potrošnike — morda čudijo cene sadja in zgodnje zelenjave, po katerih je moč kupovati to blago v zelenjavnih trgovinah. Prigovori gredo običajno na rovaš — povsem upravičeno — trgovske mreže.

Grosistično trgovsko podjetje »Sadje« v Kranju, ki v glavnem preskrbuje Gorenjsko z zelenjavo in sadjem, odkupuje sedaj to blago na Koprskem, ker je to tudi najbližje in je zvezano z najnižjimi prevoznimi stroški.

Toda do tega blaga ni tako lahko priti. Zadržno podjetje »Fructus« iz Kopra je ustvarilo na tržišču monopolen položaj. To velja zlasti za odkup od kmetijskih združenj. Ostala grosistična podjetja s sadjem in zelenjavo zavoljo tega ne morejo odkupovati od zadrug oziroma jim je odkup, najmileje rečeno, močno otežkočen. Tudi cene, po katerih prodaja omenjeno podjetje blago drugim grosističnim podjetjem, so dokaj nenavadne in ekonomsko neopravičljive.

Navedli bi zgolj nekaj cen, ki jih je plačevalo in bržkone še plačuje to podjetje za odkupljeno blago proizvajalca in po katerih jih nato dalje prodaja:

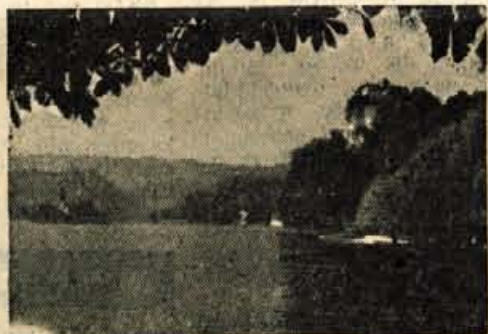
Dne 15. maja so odkupovali in prodajali po naslednjih cenah!

Grah so plačevali kmetom po 50 dinarjev, grosistu prodajali po 65; grah slabše kvalitete so odkupovali po 45 din in ga prodajali prav tako po 65; krompir so odkupovali

po 26 din in ga prodajali po 50 din; za češnje so dali proizvajalcu 45 din za kg, grosistom so jih prodajali po 65 din; vrtno jagode so odkupovali po 160 din in jih prodajali grosistom po 220 din itd.

Ne gre pri tem zgolj za nerazumljivo razliko med odkupno in prodajno ceno, zlasti pri grahu in krompirju, kjer ne moremo reči, da bi imelo podjetje občutni skladiščni ali odkupni kálo, marveč za izrazito monopolni položaj pri kmetijskih združenjih, kar brez dvoma ni v skladu s tržnimi razmerami pri nas, ki monopolizma ne priznavamo.

I. A.

PRED ZAČETKOM SEZONE
Bled čaka domače in tuje turiste

VOJNE ŠOLE NUDIJO IZBIRO MNOGIH SODOBNIH POKLICEV

Odkar so bili na vidnih mestih izobešeni konkurzi za sprejem mladincev v vojne šole in akademije, je minil poldrugi mesec. Mnogi mladinci so se še pred zaključkom šolskega leta odločili za svoj bodoči poklic in vložili prošnje za sprejem v vojne šole. Niso pa redki tisti, ki se še niso odločili. Le-ti ugibajo, kako je v teh šolah, kaj se uče, s čim se ukvarjajo gojenci v prostem času, kakšne možnosti se le-tem odpirajo po končanem šolanju itd. — Izбира je vsekakor mnogovrstna. Kandidati lahko konkurirajo za sprejem v 12 podoficirskih šol, dalje v vojaško godbeno šolo ter za sprejem v 9 vojnih akademij in drugih šol.

Medtem pa je opaziti, da se mladinci z Gorenjske, kot bi imeli le eno samo možnost izbire, v pretežni meri prijavljajo v mornarico. Tako je od 30 mladincev zaprosilo za sprejem v mornarico 22. Za tehnično šolo za zveze se je priglasilo le en mladinec, pa čeprav more sprejeti ta šola več gojencev kot mornarica.

Zakaj je temu tako? Večji del mladine se

namreč kaj rad predaja sanjarjenju o potovanjih po oceanih, na drugi strani pa menijo, da bodo v mornarici poleg strokovnega znanja pridobili tudi dovolj široko trgovsko izobrazbo, ki jim bo omogočila po odhodu iz JLA prestop v trgovinsko mornarico.

Kako je v šoli za zveze? — Vse kaže, da so o tej šoli mladinci premalo poučeni. Gojenci šole za zveze se nauče ravnati z radijskimi sprejemniki in oddajniki, s teleprinterji, centralami itd. Hkrati se usposobijo za šifriranje, radijske in TT tehnike, kar pomeni solidno izobrazbo. Kdor ima take kvalifikacije, se lahko zaposli na sleherni postji v državi. V primeru pa, da ima daljšo prakso v JLA, tedaj mu je priznana visoka kvalifikacija, ki mu omogoči zaposlitev v vsakem podjetju finomehanike, kot n. pr. v »ISKRI« v Kranju.

Podobno je tudi s strojno inženirsko šolo, za katero tudi ni posebnega zanimanja. Tudi o delu te šole niso gojenci dovolj poučeni. V inženirski šoli se le-ti usposobijo za nizke in celo za visoke gradnje. Na razpolago ima-

Gojenci Vojne akademije pri študiju zračnih posnetkov

GLAS GORENJSKE

ODLOK OBLO KRANJ O PRISTOJBINAH NA VODOVODNE PRIKLJUČKE

Občinski ljudski odbor Kranj je pred dnevi sprejel odlok o pristojbinah za priključitev stavb na vodovodno omrežje podjetja Vodovod Kranj.

Osnovna pristojbina za priključitev enostanovanske hiše znaša 14.000 dinarjev. Lastnik hiše z več stanovanji, poslovnim lokalom ali delavnico plača osnovno pristojbino, nato pa še za vsako stanovanje, lokal ali delavnico po 5000 dinarjev. Kmetje plačajo razen tega še 20% od davčne osnove, prav tako državna in zadržna posestva.

Za priključitev šol in drugih javnih ustanov ter zavodov je določena enotna pristojbina 20.000 dinarjev; če pa so v njih tudi stanovanja ali poslovni lokali, se plača za vsakega od njih še po 5000 dinarjev. Pristojbina za priključitev stanovanjskih blokov ali vrstnih hiš je prav tako 20.000 dinarjev in še 5000 dinarjev za vsako stanovanjsko enoto. Lastniki hiš v vaseh Mavčiče in Podreča, ki imajo potopljene studence, plačajo za 25% nižjo osnovno pristojbino kakor tudi pristojbino za ostala stanovanja in lokale.

V primeru, da se v roku 10 let tarifa za priključke zniža ali ukine, imajo vsi koristniki vodovoda pravico do ustreznega povračila vplačane pristojbine. —ey

ZA SINDIKALNI DOM BO KRANJSKA OBČINA PRISPEVALA 8.000.000 DINARJEV

Za gradnjo Sindikalnega doma v Kranju bo občina letos prispevala 8 milijonov dinarjev in še 10 kot je bilo prvotno predlagano. Sredstva za adaptacijo šol pa se bodo zvišala za 2 milijona dinarjev, ker so te investicije nujno potrebne. Tudi javno stanišče na Mohorjevem klancu v Kranju bodo letos uredili. Občinski ljudski odbor je za to namenil 2.500.000 dinarjev.

V RAVNINSKIH PREDELIH KRANJSKE OBČINE SE OBČINSKE DOKLADE NE BODO ZVIŠALE

V predložu družbenega plana za leto 1957 je bila občinska doklada iz kmetijstva za ravninske predele povečana na 16%, medtem ko je lani znašala 1% manj. Volivci prizadejih krajev s tem niso soglašali, ker so kmetijska gospodarstva utrpela zaradi majskega snega in mraza občutno škodo. Občinski ljudski odbor je, upoštevaje to škodo, sklenil, da se za ravninske predele doklada letos ne zviša.

ZA POPRAVILO HIŠ SPLOŠNEGA LJUDSKEGA PREMOŽENJA BO VEČ SREDSTVA

Na zadnji seji je tržiški Občinski ljudski odbor sklenil spremembo Odloka o stanovanjski najemninini in delitvi na sklade. Hiše, stare nad 50 let, v bodoče ne bodo odvajale ničesar v sklad za zidanje novih hiš, ampak bodo vso najemnino, izvemši nekaj odstotkov za hišno upravo, uporabljale za popravilo hiše. Stavbe, stare na primer 10 let, pa bodo dajale le 3% najemnin v sklad za zidanje novih stanovanj, ostala sredstva pa bodo lahko porabile za popravila. S tem se bodo za popravila zbrala precej večja sredstva kot v prejšnjih letih.

Zasebniki, ki imajo v svojih hišah poslovne prostore ali lokale, so doslej od teh najemnin zase obdržali 20%, ostalo pa so odvedli v sklade. Po spremenjenem Odloku pa bodo zasebniki poslej lahko zase obdržali 30%, ostalih 70% pa se bo dalo v sklade, toda tako, da bo od njih tudi zasebni lastnik hiše imel korist, ker se bo denar porabil za popraviljanje lokalov in hiš. — J. V.

TRŽICANI USTANAVLJAJO POSLOVALNICE V DRUGIH KRAJIH

Pretečeni ponedeljek je bila na Jesenicah mala intimna svečanost; trgovsko podjetje RUNO iz Tržiča je odprlo nasproti Zelezarne na Jesenicah poslovalnico z usnjem in čevljarskimi potrebščinami. Novo trgovino bodo pozdravila številna obrtna podjetja, pa tudi zasebniki v jeseniškem okolišju, saj so morali iz Tržiča doslej blago pošiljati ali voziti na Jesenice, zasebnik pa ni imel možnosti izbire. — J. V.

V TRŽIČU GRADIJO VELIKO STANOVANJSKO HIŠO

Poleg Mladinskega doma na Ravnah bo stala nova velika stanovanjska hiša, v kateri bodo letos zgradili 16 sodobnih družinskih stanovanj, naslednje leto pa bodo stavbo podaljšali za nadaljnjih 16 stanovanj. S to stavbo bo Občinski ljudski odbor Tržič zaključil pozidavo naselja Ravne in bo v naslednjih letih začel to največje delavsko naselje urbanistično urejevati. — J. V.

ČEZ DVA MESECA BO »PLANIKA« IZDELOVALA 3000 PAROV ČEVLJEV DNEVNO

Mlada tovarna obtuje »Planika« v Kranju se zelo hitro razvija. Trenutno izdelujejo 2200 parov čevljev dnevno. Sedaj, ko so nabavili nove stroje za vulkanizacijo iz uvoza, pa bodo lahko čez dva meseca povečali proizvodnjo na 3000 parov čevljev dnevno. — Vsekakor lep uspeh!

TRGOVSKO PODJETJE PREDDVOR BO DOBILNOVO POSLOVALNICO

Trgovsko podjetje v Preddvoru ima tri poslovalnice: na Beli, v Tupaličah in v Preddvoru. Poslovalnica v Preddvoru je bila zelo slaba in stara in ker je poleg gostilne v Preddvoru, je za oba lokala premalo prostora. Da bi gostilna dobila potrebne in zadosti velike prostore, se bo moralo trgovsko podjetje iz teh prostorov izseliti. Podjetje se je odločilo za nove lokalne prostore. Iz nekega stanovanja v poštni zgradbi adaptirajo in preurejajo trgovski lokal. Dela so zaključili s 1. junijem. Tako bo trgovska poslovalnica dobila zelo lep in moderen lokal, v katerem bo imela tudi prostorna skladišča in pisarniški prostor. — Cr.

gorenjski obveščevalec

ZDRAVNIŠKA
DEŽURNA SLUŽBA

Zdravstveni dom Kranj, Poljska pot 8, telefon 218, naročila za prevoz bolnikov telefon 04, Kranj.

MALI OGLASI

Privatnikom malih oglasov ne objavljamo pred vplačilom. — Cena malih oglasov je: Preključ 20 din, izgubljen 10 din, ostalo 12 din od besede. Naročniki imajo 20% popusta.

TELEFONSKA ST. NAROČNIŠKEGA IN OGLASNEGA ODDELKA JE: Kranj 190.
22. junija je bila izgubljena od kolodvorske restavracije v Kranju do Orehovelj denarni-

ca z večjo vsoto denarja in dokumenti. Poštenega najditelja prosim naj proti nagradi vrne v Orehovlje 7.

Listnice z okrog 10.000 din brez dokumentov sem izgubil v ali okolici bivše etrgovine Savnik v Kranju. Najditelja prosim, da jo proti nagradi odda na postajo LM v Kranju.

Zatekla se je kokoš. Dobi se Titov trg 24.

Rumeno volneno damsko jopiče sem izgubila 11. junija na glavni cesti Kranj-Naklo med 3. in 4. uro popoldan. Poštenega najditelja prosim, naj jo proti nagradi odda v oglas. oddelek.

Prodam travnik in gozd. — Tupakče 25, Preddvor.

Poceni prodam moško kolo ali zamenjam za žensko. Oglod

možen vsak dopoldan. — Majer Danica, Tavčarjeva 29, Kranj.

Prodam kotel za žganjekuho, ventilator, peč, kolo, motor in 3 leta staro nemško ovčarko z rodovnikom. — Semen Lovro, Tavčarjeva 17, Kranj.

Prodam moško kolo nemške znamke v dobrem stanju. Pšenična polica 10, Cerklje.

Kegljišče — leseno, krito z opeko, uporabno za drvarnico ali šupo naprodaj. — Gostilna Gaštel.

Prodam plemensko kravo, ki bo čez dva meseca drugič telitila. — Okroglo 12.

Košnjo v sadnem vrtu oddam. Zvirče 28, Križe.

Prodam motorno kolo znamke »Ardie« 99 ccm s tremi prestavami v dobrem stanju za 50.000 din. Naslov v oglasnem oddelku.

Prodam zapravilivček. Pintar Jakob, Sv. Duh.

Poceni prodam 3 glinaste peči. — Kranj, Partizanska 13.

Ugodno prodam kompletno točilno mizo za pivo s pipami. Gasilski trg 4, Kranj.

Prodam 2 gozda v Senčurju ob novi cesti. Polzve se Markun Franc, Ciriče 90.

Prodam podstrešno enosobno neizgotovljeno stanovanje s pritlikinami. — Ljubljanska cesta št. 1, Kranj.

Prodam dobro ohranjen poljski voz. Naslov v oglasnem oddelku.

Elektromotor 10 KM ugodno zamenjam za motor 4 do 5 KM. Cemažar, St. Loka 7, Sk. Loka.

Kupimo rabljene vrtno stole. Kmetijska zadruga Dražgoše.

Kupim takoj dobro ohranjen pisalni stroj kovček. Ponudbe oddati v oglasni oddelek.

Sprejem gospodinjstvo pomočnice z znanjem kuhe. Nastop takoj. Plača dobro. Ponudbe oddati v oglasni oddelek.

Iščem starejšo žensko za pomoč na mali kmetiji — najraje upokojenko. — Gostilna Zgor. Bela 20, Preddvor.

Hrano in stanovanje nudim tovarniški delavki, ki bi mi v prostem času pomagala na manjši kmetiji. — Stefe Franc, Mile 8, p. Senčur pri Kranju.

Gospodinjstvo pomoč. sprejem takoj. Plača po dogovoru. Koželj Nada, Klanc 93.

Nudim stanovanje in hrano poštenemu dekletu za pomoč v gospodinjstvu. Naslov v oglasnem oddelku.

Mizarška vajenca sprejem. Vidmar Franc, mizar, Ciriče 99, Kranj.

Protj primerni nagradi odstopim soto s posebnim vedom. Naslov v ogl. odd.

Zamenjam enosobno stanovanje v Kranju. Samarin Rajko, Ciriče 110.

Avto-moto društvo Senčur organizira tečaj za šoferje amaterje. Prijave se sprejemajo do 30. junija 1957 v trgovini Kmetijske zadruge Senčur.

Za dr. medicine je diplomirala Košir Tilka. — Cestita Kranjsko akademsko društvo.

Preključem kot neresnične besede, ki sem jih govoril dne 1. junija 1957 napram Knific Ivanu iz Pivke 28.

Hrastnik Franc, uslužbenec iz Kranja, Orehek št. 15 obžalujem in preključem žaljive izpade, ki sem jih napravil dne 13. aprila 1957 v gostinskem podjetju Grajski dvor napram Hvasti Antonu, uslužbencu iz Kranja, Orehek št. 15. Izjavljam, da za svoje žaljive trditve nisem imel nikake osnove, ter se zahvaljujem tov. Hvasti, da je odstopil od kazenskega pregona.

Ugodno prodam 3,5 tonsko diatonično harmoniko. Primskovo 128.

OBJAVE

OBVESTILO

Oddelek za gradnje in komunalne zadeve ObLO Kranj

OBVEŠČA

PREBIVALCE IN GRADBENE INTERESE

da je idejni zazidalni načrt za kompleks Severno od »Vodovodnega stolpa« v Kranju na vpogled v času od 15. do 29. junija v prostorih Zavoda za stanovanjsko in komunalno gradnjo, od 7. do 14. ure, kjer si ga lahko ogledajo ter stavijo svoje pripombe oziroma spreminjalne predloge.

Občinski ljudski odbor Kranj

V zvezi z uredbo o gospodarjenju z osnovnimi sredstvi gospodarskih organizacij čl. 50., 51., 52. (Ur. list FLRJ številka 52/53) razpisuje Živnorojsko poljedelsko gospodarstvo Poljše

PRODAJO NASLEDNIH OSNOVNIH SREDSTEV:

konjske kosilnice, puhalnik za seno, razne pluge, vozove, slamorezalnice, snopvezalniki itd. Razprodaja se prične 16. junija 1957 ob 9. uri zjutraj v Poljčah pri Begunjah na Gorenjskem.

SD »MLADOST« USTANAVLJA KOLESARSKI KLUB.

Prijave sprejema O. O. L. Tehnike v Kranju, Koroška cesta 4, vsak dan razen sobote od 9. do 12. ure in ob torkih ter četrtkih od 16. do 19. ure v klubski pisarni SD Mladosti (na stadionu SD »Mladosti«). Ljubitelji kolegarnstva vlnudno vabljeni.

Upravni odbor SD »Mladosti«.

KINO

»STORŽIČ« KRANJ, 14. in 15. junija, amer. barv. vstavison film »DALJNA OBZORJA«, ob 17.30 in 20. uri; 16. junija, ob 9.30 in 14. uri amer. barv. film »GOLA OSTROGA«, ob 16. in 18. in 20. uri amer. barv. vstavison film »DALJNA OBZORJA« — zadnjikrat.

LETNI »PARTIZAN«, 14. junija ital. barv. film »TEODORA«, ob 20.20 uri — zadnjikrat; 15. in 16. junija, amer. film »DABI NE VSTALA ZARJA« — zadnjikrat.

»SVOBODA« STRAŽIŠČE, 15. junija, jug. film »ZADNJI TIR«, ob 19. uri; 16. junija ameriški barvni film »GOLA OSTROGA«, ob 16. in 20. uri.

NAKLO, 15. junija, ameriški barvni film »GOLA OSTROGA«, ob 20. uri; 16. junija jugoslovanski film »ZADNJI TIR«, ob 17. in 20. uri.

»RADIO« JESENICE, 14. junija, amer. barv. film »BRODVEJSKA USPAVANKA«, ob 18. in 20. uri — zadnjikrat; 15. in 16. junija, amer. barvni film »KLEOPATRA«. V soboto ob 18. in 20. uri. V nedeljo ob 16., 18. in 20. uri — dopoldan ob 10. uri matineja mladinskega filma »V DOLINI BOBROV«.

»PLAVZ« JESENICE, 14. junija amer. barv. film »CLOVEK S PUŠKO«, ob 18. in 20. uri — zadnjikrat; 15. in 16. junija, amer. barv. film »BRODVEJSKA USPAVANKA«. V soboto ob 18. in 20. uri. V nedeljo ob 16., 18. in 20. uri — ob 11. uri matineja mladinskega filma.

ZIROVNICA, 16. in 18. junija, ameriški barv. film »CLOVEK S PUŠKO«. V soboto ob 10.30 uri. V nedeljo ob 17. in 20. uri — zadnjikrat.

DOVJE MOJSTRANA, 15. in 16. junija ital. barv. film »TEODORA«. V soboto ob 20. uri. V nedeljo ob 17. in 20. uri.

KOROŠKA BELA, 15. in 16. junija ameriški barvni film »KLEOPATRA«. V soboto ob 19. uri. V nedeljo samo ob 17. uri, ob 19. uri predstava odpade.

RADOVLJICA, od 14. do 16. junija ital. ljubav. barvni film »DEKLE Z REKE«, v glav. vl. Sophia Loren, Gerard Oury. V petek in soboto ob 20. uri. V nedeljo ob 15.30, 17.30 in 20. uri.

BLED, od 14. do 16. junija, sov. barv. film — komedija »VESELE ZGODBE VOJAKA BROVKINA«.

LJUBNO, 15. in 16. junija amer. barv. film »NA DALJNEM SEVERU«. V soboto ob 20. uri. V nedeljo ob 16. in 18. uri.

»SORA« SK. LOKA, od 14. do 16. junija, nem. film »DVOJČKI«.

»KRVAVC« CERKLJE, 15. in 16. junija, amer. film »CE ZENE LJUBIJO«. V soboto ob 20. in v nedeljo ob 16. in 20. uri.

GLEDALIŠČE

»PREŠERNOVO GLEDALIŠČE« KRANJ

V soboto, 15. junija ob 20. uri GOSTOVANJE v Križah pri Trziču, Alojz Remec »MAGDA«.

V nedeljo 16. junija ob 16. in 20. uri — izven GOSTOVANJE v Železnikih William Inge: »AVTOBUSNA POSTAJA«.

TRŽNI PREGLED

V KRANJU

Na kranjskem živilskem trgu je zadnje čase izredno veliko

Sprejememo

POMOŽNEGA DELAVCA

ki ima veselje za delo pri strojih. Plača po dogovoru. Nastop službe takoj.

Casopisno-založniško podjetje »Gorenjski tisk«

KOMUNALNO PODJETJE »VODOVOD« KRANJ OBVEŠČA SVOJE POTROŠNIKE O NASLEDNJEM:

V letu 1957 so predvidene večje razširitve vodovodnega omrežja. S tem v zvezi so potrebni natančnejši pregledi in izboljšave starih, glavnih vodov. Podjetje je vso dejavnost usmerilo v tem smislu, ZATO ZAKASNO NE SPREJEMA NAROČIL ZA IZVEDBO NOVIH PRIKLJUČKOV NA OMREŽJE. Rok o sprejemanju prošnje bo objavljen naknadno v »Glasu Gorenjske«.

Uprava Vodovoda, Kranj

PRODAMO

1 KAMION znamke »Ford BB« 3 tonski z generalno popravljanim rezervnim strojem

1 ELEKTROMOTOR, trofazni, znamke »Motor« Skofja Loka, 7,5 KM, pokvarjen

1 GUMI VOZ, nosilnosti 1.500 kg

2 VOZNA KONJA

1 DVOKOLO, moško

2 KONJSKA KOMATA

Za vsa pojasnila se obračajte na trgovsko podjetje »Kurivo«, Kranj, Gorenja Sava, telefon št. 192.

obiskovalcev, pa tudi stojnice so dobro založene. Le cone se ne spreminjajo kdovekaj. Jajca so po 16 dinarjev, surovo maslo po 480 dinarjev kg, solata po 50 dinarjev kg, fižol 50 in 60 dinarjev kg, ajdova moka 70 dinarjev liter, rdeča redkvice 10 dinarjev šopek, peteršilj 5 din šopek itd.

V KAMNIKU

Zadnjikrat trg v Kamniku ni bil tako obiskan kot običajno. Največ je bilo jajc po 14 in 15 dinarjev komad. Ostale cene: česen 130 din, čebula 58 din, zelje 42 din, kolerabe 58 din, krompir novi 60 din, krompir stari 14 do 16 din, špinača 100 dinarjev, solata 30 do 40 din za kg. Češnje so bile po 76 din kg.

GIBANJE PREBIVALSTVA

V KRANJU

Rodile so: Ana Vertnik, namješčenka — deklica; Zvonka Bergant, kuharica — deklica; Ursula Kerec, tov. delavka — dečka; Asefa Colarič, delavka — dečka; Ranka Janič, gospodinja — deklica; Zvonka Likozar, gospodinja — deklica; Stanislava Šuštar, vrtnarica — dečka; Angela Sorli, gospodinja — deklica; Ivana Cijak, pletilja — deklica.

Poročili so se: Jovan Tomič, mornar in Pavlina Mihehič, delavka; Franc Ferdinand Abačič, elektrotehnik in Helena Lavrenčič, vzgojiteljica; Valentin Cankar, posestnik in Ana Verbič, trg. poslovodkinja; Mihael Vehovec, posestnik in Alibina Remskar, gospodinja; Anif Usinov, podoficir JLA in Damjana Gričar, delavka; Jože Eržen, delavec in Jožefa Zoran, delavka; Silvester Emil Grozl, gumar in Zofija Hliš, gumarka.

ŠŠ S SODIŠČA

TISOČI IZ TEKSTILNIH ODPADKOV

Ostanke blaga so v »Tiskalnici« v Kranju v letih 1953, 1954 in 1955 prodajali zelo »po domače«. Kati Jenšterle je bila ustno pooblaščenca za prodajo, vendar je delo opravljala brez prave kontrole. To se je opazilo predvsem, ko so izsledili radikalne postavke v priročni evidenčni knjigi. Ko so pregledali poslovanje Jenšterlove in ostalih, so naleteeli na kaj čudne stvari. Ugotovili so, da tekstilnih ostankov za prodajo ob prevzemu iz skladišča niso vedno tehtali, pač pa so jih sprejemali samo po konsignaciji. Interni presežki pri prodaji so šli v korist obdolženke. Nadalje je bilo ugotovljeno, da je bila evidenca prejema vskladiščenja in prodaje ostankov pomanjkljiva, kar

BIDOVEC ANTON — 90-LETNIK

Dne 5. junija 1957 je praznoval 90-letnico rojstva kranjski židarski mojster Anton Bidovec. Tov. Bidovec je najstarejši ob-

čan mesta Kranja, kakor tudi najstarejši član Prostovoljnega gasilskega društva Kranj.

Kranjskim gasilec se je pridružil že leta 1892 kot aktivni član, v rezervno pa je vstopil leta 1942. V teku petdesetih let je sodeloval pri gašenju 245 požarov.

Jubilantu želimo, da bi v krogu svoje družine in svojih prijateljev preživel še mnogo let.

OBVESTILO

Starše in mladino obveščamo, da zaradi priprav za razstavo poklicne orientacije od 11.—24. junija 1957 ne bo svetovanja za usmerjenje mladine v poklice.

Posredovalnica za delo OLO Kranj

Tovarna električnih in hladilnih strojev ter gasilske opreme

»MOTOR«

SKOFJA LOKA

Razpisuje delovna mesta za:

A. TEHNIČNEGA VODJO

V poštev pride strojni ali elektro-inženir z daljšo prakso v kovinski stroji.

B. Več strojnih ali elektrotehnikov za delo

v konstrukciji, pripravi dela in v produkciji.

C. Več visokokvalificiranih in kvalificiranih strugarjev, preciznih vrtalcev, rezkarjev, ostrobrusilcev, orodjarjev in strojnih ključavničarjev.

D. FINANČNEGA KNJIGOVODJO

E. Več administrativnih uslužbencev

Za mesto finančnega knjigovodje je potrebna srednja strokovna izobrazba in praksa.

Plača po tarifnem pravilniku. Nastop službe po dogovoru.

Ponudbe pošljite na upravo podjetja »MOTOR«, Skofja Loka.

Prodamo naslednja osnovna sredstva

Vrtalni kovinski stroj
Ročni električni vrtalni stroj
Pisalni stroj AEG

Interesenti naj se zglasijo osebno pri podjetju »Roleta-mizarstvo«, Kranj.

Upravni odbor obrtnega podjetja

»UNIFORMA« - KRANJ

razpisuje mesto:

FINANČNEGA KNJIGOVODJE

Pogoj: Srednja strokovna izobrazba z 8 let knjigovodske prakse ali nižja strokovna izobrazba z 12 let knjigovodske prakse ter opravljenim strokovnim izpitom. Nastop službe s 1. julijem. Plača po tarifnem pravilniku. Pismene ponudbe s kratkim življenjepisom in navedbami dosedanjih službenih mest pošljite na upravni odbor podjetja.

PREDEN BODO LUČI UGASNILE

INTERVJU Z DRAMATURGOM PG V KRANJU

»Kako ste zadovoljni z rezultati letošnje sezone?«

»Govoriti o zadovoljnosti v zvezi z umetnostjo, ne glede katero, je zelo tvegana stvar, tvegana tembolj, kadar govorimo o gledališču, ki dela v takih pogojih in okoliščinah, kot mora delati naše. Objektivno je lahko vrednotiti delo tiste umetniške ustanove, kjer obstajajo normalni delovni pogoji. Mi takih pogojev na žalost še nimamo, zato mislim, da ne bom pretiral, če rečem, da sem glede na delovne okoliščine in težo dela, ki ga je opravilo maloštevilno krdo 12 igralcev (dva sta bila skoraj vso sezono v bolniškem staležu), zadovoljen. V kolikor pa velja beseda čisto umetniškemu rezultatom, dvomim, če je sploh kdaj možno biti zadovoljen! — Umetniško raven gledališča je moč neprestano dvigati le tam, kjer igralci sorazmerno niso preveč zaposleni. 170 predstav, 10 premier, dve obnovitvi in še ena koncertna predstava — komentar je nepotreben. Nekateri opazovalci so sicer mnenja, da bi bilo treba število uprizoritev zmanjšati. Tako programsko politiko smo hoteli ubrati na začetku sezone — toda intervju med uprizoritvami bi se še povečali! Resnica je tudi, da naše občinstvo v glavnem rado gleda velike spektakle, gostovanja s takimi spektakli z dvajset do trideset ljudi pa so zelo draga in tako bi se nam zgodilo, da bi nam med študijem naslednje uprizoritve zmanjkalo občinstva. Te vrzeli bi res lahko zapolnili tuji gostujoči ansambli, toda tudi tega ni moč izpeljati brez precejšnjih materialnih izdatkov. V letošnji sezoni je menda gostovalo v Kranju največ tujih ansamblov: Drama SNG iz Maribora (»Vroč kri«), Eksperimentalno gledališče iz Ljubljane (»Mož, žena in smrt«), MG iz Ljubljane (»Malomeščani«, »Poročje«), MG Celje (»Vremenar«, »Dežurna služba« in za zaključek še »MG z Jesenic« (»Otroci prihajajo«). To MG so bili v glavnem prijateljski recitacijski obiski. Če bi se hotelo naše gledališko vodstvo pogajati za abonmajske predstave, bi ta gledališča gotovo ne sprejela naših ponudb, ker niti za Eksperimentalno gledališče, ki je nameravalo prinesiti v Kranj »Skratove poslednje dneve«, ni bilo moč dobiti borih 50.000 din, da o Operi SNG ne govorim, čeprav so bili storjeni potrebni koraki tudi v tej smeri. Še kulturo je že tako, bila je in ostane draga; kdor jo bo hotel imeti, bo moral zanjo tudi več žrtvovati. Izdatki za gostovanje drugih ansamblov pa znatno prekašajo naše domače stvaritve, še posebej kadar si pomagamo s tem, da opremimo uprizoritev z že rabljenimi sredstvi. Proti gostovanjem amaterskih gledališč pa imam resen pomislek: naše igralstvo, ki se še ni povsem otreslo amaterstva, bi utegnlo dobiti ob teh gostovanjih nezdrave občutke samozadovoljstva.«

»Kako je spremljalo vaše delo občinstvo?«

»Usoda vseh malih gledališč je povezana s stalnim bojem za občinstvo. Dejstvo je, da se je število najrazličnejših kulturnih prireditev v mestu precej povečalo. Zato je bil tudi obisk sorazmerno nižji. Čeprav bo letni obisk dosegel lanskoletnega, gre to na rovaš večjega napora igralcev. To pa je splošno slovenski pojav. Kulturne potrebe je danes že moč zadovoljiti na najrazličnejše načine (radijsko gledališče, film, televizija, koncerti, amaterske predstave itd.). Edini izhod iz te zagate je organiziran, sistematičen boj za publiko, vzgoja in delo s stalnim občinstvom, pritegotenje mladine, pionirjev in delo z njimi, prilagoditev programa novi strukturi občinstva ter dvig umetniške kvalitete. Ustanovitve stalnega lutkovnega gledališča, ki bi pritegovalo mladino vse od detinjstva naprej k gledališki umetnosti, bi mnogo pripomoglo k rešitvi tega vprašanja.«

»Kakšne težave so spremljale vaše delo — teh gotovo ni manjkalo — in kako ste jih premagovali?«

»V vrsti težav, s katerimi se gledališče srečuje in spopada dan za dnem, je gotovo treba postaviti na prvo mesto številčnik, starostni in strokovni sestav ansambla. Najmlajši moški igralec je star 35 let, najmlajša igralca pa 26 let. Razmerje med moškim in ženskim ansamblom je 1:1, dramatični pa, kot bi se domneli med seboj, pišejo pretežno taka dela, da pride na tri do štiri moške vloge po ena ženska. Moški ansambel bo treba nujno povečati in pomladiti. V novi gledališki konstelaciji pa bo z angažiranimi igralci (moških) veliko težav, če ne bomo rešili vprašanja umetniških dodatkov, ker bodo moški igralci spričo velikega povpraševanja, kar je povsem

razumljivo, odhajali tja, kjer jim bodo zagotovljeni boljši delovni in materialni pogoji. Prižadevanja, da bi v tej sezoni rešili to vprašanje, bodo delno uresničena z nastavitvijo največ treh moških igralcev. Toda s tem problemom še ne bomo odložili z dnevnega reda, ker se utegne zgoditi, da bomo naslednjo sezono zaradi neurejenih vprašanj okrog stimuliranja izgubili nekaj članov.

Drugo in morda v danih okoliščinah še bolj pereče vprašanje pa je vsaj za zadnji dve sezoni vprašanje vodilnega umetniškega osebja. Z enim režiserjem na noben način ni mogoče reševati programskih vprašanj. Naj gledališki svet potrdi še tako skrbno pretehtan programski načrt, se le-ta spričo navezanosti in odvisnosti od programov v drugih slovenskih gledališčih, odkoder režiserji prihajajo v goste, razblinje, ker pogodba ni zanesljivo sredstvo spričo odvisnosti gledaliških programov od filmskih, televizijskih itd. Za smotno vodenje programskih vprašanj je nujno, da gledališče razpolaga z dvema stalnima režiserjema ob režiserjih gostih. (Medtem ko imajo v ostalih slovenskih gledališčih mimo Kranja, Koprja in Ptujja kar po štiri, pet režiserjev, imajo gledališča v omenjenih mestih po enega režiserja!) Tu pa je tudi glavni vzrok za »ad hoc« repertoarno politiko! O tem, da skopiranje pri nagrajevanju režiserjev-gostov igra precejšnjo vlogo spričo velikih možnosti, ki jih ima režiser na izbiro, ni vredno izgubljati besed! (Resnici na ljubo je treba priznati, da je tudi letos prišlo mimo predvidenega repertoarja v program troje del: Magda, Zakonska postelja in Slepi potnik. Vzrok pa so bili, poleg že omenjenih, tudi v zavestni težnji za zmanjšanjem izdatkov, ker smo postavili na sceno kar pet spektakelskih uprizoritev s številnimi zunanjimi sodelavci in zato tudi primerno visokimi izdatki.)

Nič manj pomembno kakor prva dva problema pa je vprašanje idejno-umetniške enotnosti umetniškega vodstva in vodstva gledališča sploh. Nalijmo si čistega vina: vsaka družba v preteklosti, sedanjosti in bodočnosti je in bo stremela za tem, da bo gledališče korakalo vstric z njenimi naprednimi ali nazadnjaškimi težnjami, kakršne cilje je pač zasledoval raz-

red, ki je imel v rokah oblast. Naša družba potrebuje revolucionarno, napredno in idejno jasno ter pogumno gledališče, kakor je jasna in pogumna pot, po kateri hodi ljudstvo, kateremu je gledališče namenjeno!«

»Ali nameravate glede na to, kar ste mi doslej povedali, programsko politiko gledališča spremeniti?«

»Programskih načel menda ne bo treba spreminjati. Po izkušnjah, ki jih imamo, bo programski načrt za bodočo sezono brez dvoma v celoti ustrežal programskim načelom: brezpogojno vztrajanje na umetniških principih, ljudskost v najboljsem pomenu besede in pestrost v žanru, formi in problemih. Predvsem pa: program naj zadosti istočasno vse ljudi, ne glede na starost, izobrazbo in socialni položaj. Okvir tega razgovora nama žal ne dopušča, da bi že to pot govorila navedeno o programskem načrtu.«

»Kaj menite o gostovanjih PG po Gorenjski?«

»Področje gostovanj smo letos razširili še v nekatere kraje, kamor doslej nismo hodili. Razmišljamo tudi o tem, da bi v nekaterih krajih organizirali s pomočjo kulturno-prosvetnih društev stalne abonmaje. Interes na podeželju je za take aranžmaje precejšen, ker so kulturne potrebe tam neprimerno večje kot v mestu. Z občinstvom na podeželju smo zelo zadovoljni. Glede na evropsko povprečje gledališkega zaledja bo treba nujno pristopiti k realizaciji takega sistema dela, ki bo omogočal neprekinjeno delo doma in stalna gostovanja zunaj. Morda smo še daleč od tega, ali pa tudi ne — a resnično družbeno-kulturno vlogo bo gledališče v celoti izpolnilo šele takrat. Optimisti, ki pričakujejo, da bomo v mestu samem lahko izpolnili ob tako maloštevilnem zaledju svoje kulturno-umetniško poslanstvo, se zelo motijo, hkrati pa so veliki pesimisti, ker v razvitih in kulturno visoko stoječih deželah Evrope dosegajo z ozirom na številnejše zaledje veliko manjši obisk. S tem v zvezi je seveda še vrsta nerešenih vprašanj, od finančnih do tehničnih ter personalnih, ki pa vendar niso nepremostljiva za vse tiste, ki verujejo v poslanstvo gledališča in kulturno zavest, predvsem pa v dobro voljo naših ljudi.«

filmi, ki jih gledamo

»HEROJI SO UTRUJENI«
Je francoski film — pravzaprav neke vrste kriminalka, ki jo zlasti odlikuje spretna, skrajna drzna dramaturška gradnja. Film je zanimiv tudi zato, ker se je scenaristu posrečilo utesniti v okvir sicer stereotipne zgodbe vrsto problemov, ki so še posebno značilni za današnji čas: strah pred novo vojno, razizem, koeksistenca itd.

Režiser Yves Ciampi je vsekakor svoje delo dobro opravil, saj odlikuje film izredna dinamika in primeren slog. S pravo mero in izrednim poslušom je znal kot spreten slikar človeških življenj pripeljati ljudi skozi konflikte do konca. Tudi s fotografijo dosega lepe učinke. — V glavnih vlogah uspešno nastopajo Yves Montand, Maria

Felix, Jean Servais in Curd Jürgens.

»VAS ZVESTI BLACK«
Je imenitna francoska satira na ameriške gangstrske filme. Duhovita zgodba, polna norčavih domislic, dobra režija in igra. Avtorji filma se temeljito ponorčujejo iz obveznih pretepopov, iz divjih zasledovanj z avtomobili, streljanj po zapuščenih tovarniških halah in skladiščih, skratka, iz vseh tipičnih sestavnih delov standardnih kriminalnih zgodb. Mogoče bi film dosegel resnično umetniško tehtnost, če ne bi bil ostal na ravni reportažne, žurnalistične satire — pa tudi tak je vreden ogleda za vsakogar, ki se rad smeji duhovitim šalam in ki zna piskati nešteto iskrivih satiričnih domislic, raztresenih v tej zgodbi. mm

Z RAZSTAVE V MESTNEM MUZEJU
V KRANJU

**GORENJSKA
REVIJA ZA KULTURO**

**IZHAJA
SESTKRAT
NA LETO
CENA ŠTEVILKE
50 DINARJEV
LETNA NAROC.
300 DINARJEV
NAROČNIKE
SPREJEMA UPR.
»GLASU
GORENJSKE«
PRVA — DVOJNA
ŠTEVILKA
IZIDE V
KRATKEM
NA SKORAJ
100 STRANEH**

**TE DNI BOMO
RAZPOSLALI
PROSPEKT, KI
MU BODO
PRILOŽENE
NAROČILNICE
NAROČITE SE
NA REVIJO!**

RAZSTAVA Leona Koporca

OB UMETNIKOVI PRVI SAMOSTOJNI
RAZSTAVI

Leon Koporca je predstavnik mlajše generacije naših slikarjev. V letih 1946 do 1952 je obiskoval Akademijo upodablajočih umetnosti v Ljubljani in specialke pri slikarju Gojmirju Kosu.

Koporca je znan ilustrator naših mladinskih revij in knjig. Kot kopist je sodeloval pri pripravi razstave srednjeveškega stenskega slikarstva v Jugoslaviji (Pariz) in srednjeveške noše na Kranjskem. Leta 1955 je razstavljal v okviru skupinske razstave v Moderni galeriji in v Jakopičevem paviljonu v Ljubljani ter v Umetnostni galeriji v Mariboru.

Zgodnejša Koporčeva dela kažejo kljub nesporni tehnični doseglosti (skice!) in težnji po globljem, osebnem kontaktu z upodobljenim objektom, vendarle še precejšen vpliv Akademije in ljubljanskega likovnega okolja (Deček z jabolki, Pokrajina s čolnom, Dekliški portret itd.). Barvno živa in bogata je Jesenska krajina in nič manj zimski

Učitelji tržiške okolice v borbi ZA NOVO ŠOLO

Solsko leto se z dokajšnjo naglico bliža koncu. Solska mladina polaga obračun svojega dela. Tako smo v tem času že kar vajeni vsakoletnih šolskih razstav. Učitelji tržiške okolice osnovnih šol pa so nas pred kratkim presenetili s prav svojevrstno razstavo, ki je bila odprta v Trzinu na gradu. Razstavili so namreč svoje lastne izdelke, ki so plod njihovih zamisli in so nastali ob resnem študiju, kako izboljšati današnjo šolo. Vemo, da uspehi po šolah čisto niso bili zadovoljivi in da še tistega znanja, ki so si ga učenci osvojili, v življenju niso znali praktično uporabljati, ker so v šoli le preveč poslušali, premalo pa opazovali in bili res aktivno vključeni v učni proces. Razstavljalci pa so pokazali, da so ubrali nove poti v

našem šolstvu. Zele izboljšati pouk na ta način, da golo pripovedovanje učitelja zamenjajo moderne delovne metode ob uporabi jasnih in preprostih ponazoril. Tako otrok laže prodre v bistvo stvari, hkrati pa tudi dobi veselje do učenja, ker mu šola ni več pusta in dolgočasna. Razstavljene so bile lepe zbirke učil vse od ponazoril pridobivanja pojmov števil, ponazoril za uvod v branje in pisanje, za razumevanje poštevank, za stvarni pouk itd. Do lepo prikazanih enot v pouku domoznanstva. Velik poudarek je veljal novemu učilu — flanelografu, brez katerega si razstavljalci ne morejo več predstavljati pouka. V delu je še čutili

iskanje novih načinov pouka — je pa vsekakor smel in mnogo obetajoč začetek. Obiskovalci razstave pa so tokrat imeli tudi priliko nekoliko globlje pogledati v učiteljevo delo, ki je po mnenju nekaterih končano z opravljenim poukom. V resnici pa je dokaj drugače. Ne samo, da posebno v manjših krajih leži vse kulturno in politično delo na ramah učiteljstva, učitelj tudi nenehno snuje in razmišlja in dela, da bi mogel mladini čim temljiteje in jasneje posredovati solidno znanje. Ob razstavi, ki je bila bržčas prva tovrstna v Sloveniji, čestitamo prizadevnim k njihovemu delu in jim želimo še mnogo uspeha!

F. M.

NOVA SLOVENSKA LITERARNA REVIJA

Pretekli teden je bilo na pobudo Univerzitetnega odbora Zveze študentov v Ljubljani posvetovanje literarnih delavcev tako imenovanega povojnega rodu. Posvetovanje je bilo sklicano zaradi ustanovitve nove literarne revije povojnega književnega rodu. Revija naj bi izpolnila vrzel v našem revijalnem življenju, ki je nastala, ko je revija za književnost in kulturo »Beseda« zaradi odvzema subvencije prenehala izhajati. Na posvetovanju prisotni mladi književniki so po krajši debati z zadovoljstvom ugotovili, da bo nova REVILJA 1957 zbrala okrog sebe ves povojni književni rod. mm

LEON KOPORC: PERICE

LEON KOPORC: DEKLICA PRED OGLEDALOM

Dejšaj, ali kot ga avtor imenuje Pogled skozi okno. Impresiven in razpoloženski, vsaj kot celota, je Piran v dežju. »Deček« sodi v isto obdobje, vendar je kot portret v primerjavi s prejšnjimi (n. pr. Deček z jabolki) mnogo bolj samostojen in kaže močne slikarjeve težnje po psihološki karakterizaciji upodobljenih oseb.

Zadnji dve leti pomenita prelomnico v Koporčevem umetnostnem iskanju. Nov, povsem osebno odnos do vidnega sveta in življenja opazimo posebno v njegovih figurativnih podobah, medtem ko ostaja krajina kljub nekaterim izjemam (Kranj, Sava pri Medvodah) še vedno v tradicionalnih izraznih mejah. Koporčeva prava umetnost je skrita v figurativnih kompozicijah letnic 1956 in 1957: Pri klavirju, Pred ogledalom, Deklica z igračko, Portret dekleta in če hočemo tudi Perice. Z enostavnimi slikarskimi sredstvi, brez težnje po efektnih, dosega topla lirčna razpoloženja, ki jih lahko poenostavljamo oblik le še stopnjuje. Ne bomo pretiravali, če trdimo, da se v Koporcu na iskren način izpoveduje mladi rod, ki po vseh viharjih vendarle podzavestno stremi po uravnovešenosti in spokojni ubranosti notranjega življenja, ki mu je umetnost najčistejše ogledalo.

NOVO!

SODOBNO GOSPODINJSTVO

Uvodne strani novega zvezka te naše strokovne gospodinjske revije napolnjuje daljša, izčrpna študija o otroški prehrani tja do šestega leta, ki ji mnogi starši ne posvečajo toliko pozornosti, kot zasluži zaradi vpliva na otrokov kasnejši razvoj.

Tehten in hkrati ekonomsko utemeljen je prispevek, ki opozarja na nerentabilnost gradnje stanovanjskih hiš na samem. Gradbeni stroški, predvsem kanalizacija, napeljava vodovoda in elektrike, se pri taki hiši tako povečajo, da daleč odtehtajo edino njeno prednost — mir pred okolico. Pisec, strokovnjak, je v članku opozoril tudi na težave in na nepotrebne izdatke, ki jih imajo družine zaradi oddaljenosti od šole, službenega mesta in raznih športnih igrišč in kulturnih ustanov.

ODLOČILO JE NAKLJUČJE

ZGODBA, KI NAJ SE NE PONAVLJA...

... Obrtniški mojster je na vprašanje »Zakaj ste si izbral svoj poklic?« povedal naslednjo zgodbo.

Ko je bil star 14 let, ga je mati nekega dne odpeljala v Ljubljano. Hodila sta od vrat do vrat, od izložbe do izložbe. Fant je bil doma odveč, moral je v uk. Pred vsako izložbo sta se ustavljala, on se je čudil in navduševal ter prisegel, da ima veselje za peka, trgovca, čevljarja, krojača, frizerja itd. Nekateri mojstri vajenca niso potrebovali, drugi bi ga vzeli, pa mu spet niso mogli nuditi hrane in stanovanja. Mati in sin sta tavela po mestu od zore do mraka. Naposled sta prišla do izložbe, kjer so bili razstavljeni lonci iz pločevine, škroplinice, cedilčki, svečniki in razni drugi pločevinasti predmeti. »Kaj pa tole? Ali bi se šel učiti?« »O, z veseljem!« je odgovoril trudni pobit. Vstopila sta in to pot imela srečo. Mojster ga je sprejel in na podstrešju je dobil celo prazno posteljo, hrano pa je dobival v hiši. Tako ga je »usoda« prisilila, da se je izučil za kleparja... Minila so leta. Izučil se je in navsezadnje postal odlični kleparski mojster.

Ta zgodba je značilna za minule čase. Kaj je bilo v tem primeru značilno za izbiro poklica? Naključje. Z enako verjetnostjo bi se lahko izkazalo, da bi bil mojster tudi v kateri drugi hiši. Gospodinja bo pritegnila tudi daljši članek o zatiranju moljev in informacije o novih modernih kuhalnikih na dve plošči, ki jih je začela proizvajati tovarna TOBI v Bistrici pri Mariboru.

Razen jedilnikov za pomladne dni boste v 4. številki Sodobnega gospodinjstva brali tudi navodila za vlaganje jajc in za pripravljane okusne hladilne pižaje iz bezgovega cvetja.

da fantu delo ne gre od rok, morebiti bi čez leto ali dve sam spoznal, da ni »ustvarjen« za to delo, in mojster bi razdril učno dobo oziroma pogodbo. Kakšne sile bi potem usmerjale fantovo usodo? V tem primeru je bila zaščitna življenjska pot brez najmanjšega upoštevanja njegovih želja in nagnenj. Dober izid je bil povsem slučajen. Mogli bi navesti nešteto primerov, pri katerih so bile posledice takšne slučajne izbire zelo težke. Tako tvegana je izbira poklica, če je človek prepuščen samemu sebi, če ni nobenih kazipotov, kam naj se obrne.

V današnji dobi to ni več potrebno. Vsakemu mlademu človeku je odprta pot, ki si jo sam izbere. Če se ne more odločiti, mu je na uslugo poklicni svetovalec, ki ga usmeri v poklic, za katerega kaže največ sposobnosti.

Naš otrok ni več otrok

Knjižnica Zveze prijateljev mladine Slovenije je za razumevanje in vzgojo predpubertetnikov in predpubertetic od 11. do 14. leta pred kratkim izdala knjigo »Naš otrok ni več otrok«.

Glavni del knjige je napisal prof. Gustav Šiling, ki pravi: Predpuberteta pomeni začetek dolge, nemirne razvojne dobe, ko se mlad človek tako globoko telesno in duševno spreminja, da jo je slavni francoski pedagog J. J. Rousseau upravičeno označil kot človekovo drugo rojstvo, kot dobo, ko se otrok polagoma razvija v moškega ali žensko. V tej dobi se na poseben način stikata dva svetova, svet otroštva in svet odraslih in je tudi najbolj vidna težnja po samostojnosti. Vzgoja je tedaj veliko težja.

O telesnem razvoju nam piše dr. Slava Lunačkova, kot dodatek pa je v knjigi še spolni pouk pred začetkom zorenja iz knjige »O spolni vzgoji«. Staršem in vzgojiteljem bo ta knjižica v veliko pomoč.

Sodobna kuhinja: vsak predmet je v dosegu rok

RECEPTI

JEDILNIK

Kolerabice v omaki
Zabeljeni široki rezanci
Češnjeva solata

Kolerabice: 4 kolerabice, 6 dkg maščobe, 5 dkg moke, juha ali voda, sol, poper, malo smetane, zelen peteršilj.

Kolerabe olupi, zreži na tanke rezine, prav tako tudi mlade zelene kolerabične liste, ter vse skupaj skuhaj v slanem kropu. Posebej napravi iz maščobe, čebule in moke svetlo prežganje, zalij z juho ali vodo, dodaj kuhano kolerabo, nasekljan zelen peteršilj, začimbe in končno še smetano.

Rezanci: Iz 30 dkg moke, 2 jajc, malo vode in soli napravi široke rezance in jih kuhane zabeli s prepraženimi drobtinami ter postavi z omako na mizo.

Češnjeva solata: Opranim češnjam odstrani koščice in jih deni v skledo ter polij z naslednjo, ohlajeno tekočino:

V 2 del vode skuhaj 15 dkg sladkorja, dodaj skorjico cimeta in malo limonove lupinice.

PRAKTIČNI NASVETI

SHRANJEVANJE MESA V VROČINI

V večji lončen lonec zlijemo pol skodelice močnega kisa in postavimo vanj porcelanasto skodelico ali tudi lonček, čezenj pa porcelanast krožnik z mesom. Lonec pokrijemo s tesno prilagajočo se pokrovko. Vse skupaj postavimo v hladno prostor. Kis polagoma izhlapeva in konservira meso.

Meso se nam za krajši čas ohrani, če ga denemo med natrgane čiste koprive, med trino listje ali med smrekove vejice. Vse skupaj zavijemo v prtič, ki smo ga namočili v slani ali okisani vodi in dobro oželi. Meso mora biti na hladnem.

Sveže meso ali manj trpežna salama, namazana z limonovim sokom in shranjena v hladni shrambi, se drži nekaj časa, ker limonina kislina prepreči dostop bakterijam in mrčesu.

Pomagamo si tudi s suho marinado. Za 1 kg mesa pripravimo: 2 stroka česna, kavno žličko kumine, lovorov list, majaron, vejico timiana, malo strte bazilike, poper. Vse naštejo dobro sesekljamo, zmešamo s poprom in žličko kisa in s tem nadrgnemo meso. Pri taki marinadi ne smemo uporabljati soli.

Večje kose mesa ohranimo za kak dan, če jih hitro opečemo, brž ohladimo in postavimo na hladno.

Meso se dobro drži tudi obešeno v žitnati omari, ki ga varuje pred muhami, toda le v primeru, če imamo res mrzlo shrambo ali klet.

1+3=4 dobro (1)
odlično (5)

MLADARAST

NORVEŠKA PRAVLJICA

DEKLICA V SREBRNI ŽLICI

Nekoč je živel kralj, ki je imel dvanajst sinov. Ko so odrasli, jih je poslal v svet, da bi si poiskali neveste. »Znati pa morajo,« je ukazal, »stikati, sprejeti in sešiti srajco v enem dnevu, sicer jih ne priznam za snaha.«

Vsak izmed sinov je dobil konja in novo suktno in odpravil se na pot. Ko so nekaj časa potovali, so najmlajšemu Estenu ukazali, naj gre po svoje, češ da ni za nobeno rabo.

Tako je Esten ostal sam in nikogar ni bilo, ki bi mu pomagal. Ni vedel

poiskali nevest, ki bi znale v enem dnevu sprejeti, stikati in sešiti vsaka po eno srajco. »Če ti to znaš in če hočeš postati moja žena, potem ne bom hodil dalje, ker si zelo lepa in rad te imam.«

Deklica je privolila in pričela urno tkati, prestil in šivati srajco. Napravila jo je v enem dnevu, a ni bila večja od tele pike:

Esten je vzel srajco in odjezdil domov. Ko je stopil pred kralja, ga je bilo malo sram, ker je bila srajca tako majhna. Kralj si jo je ogledal in priznal, da je narejena lepo ter dovolil Estenu, da se z Deklico poroči. Esten je bil v resnici zelo srečen in vso pot je veselo prepeval.

Ko je prišel k Deklici, jo je hotel posaditi pred se na konja, a Deklica ni hotela. Dejala je, da se bo vsedla v svojo kočijo — majceno srebrno žlico in da ima dva konja, ki jo bosta peljala. Tako sta odšla, Esten na svojem konju in Deklica v srebrni žlici, ki sta jo peljali dve beli miški. Esten je jездil čisto ob robu ceste, ker se je bal, da Deklice ne bi pohodil.

Prišla sta do velikega jezera. Estenov konj se je vzpel ter skočil na drugo stran jezera, pri tem pa prevrnil srebrno žlico in Deklica in dve beli miški so padli v vodo. Esten se je silno prestrašil. Skočil je v jezero, iskal, a Deklice ni našel. Ni vedel, kaj bi; pričel jo je iskati v travi. Čez čas se je iz jezera dvignil mož z Deklico na rokah. Zrasla je in postala velika in še lepša, kot je bila prej.

Esten jo je posadil pred se na konja in odjezdil proti domu.

Ta čas so se vrnili že bratje s svojimi ženami. Bile so grde in prepirljive in vso pot proti domu so se pričkale s svojimi možmi. Ko so bratje uzrli Estenovo lepo nevesto, so od zavisti pozeleneli. Stari kralj ju je vzljubil, ostale pa poslal proč. Esten in Deklica sta se poročila in živela še dolgo in srečno.

Prevedel M. Š.

SREBOČAN BRONISLAVA:

Žabja serenada

Tam nad mlako
bleda luna je sijala,
veter mirno površino vode je
kalil.

Tam nad trsjem
mlada žabica je poslušala
serenado, ki mladi jo Regač
na listu lokvanja je pel.

Skozi noč pomladno
se njegov tenor razlegel v daljo je;
mlado je srce zatrepetalo,
ko besede so iz grla te prišle:
»Rega, rega, draga, glej jo luno!
Kva, kva, pesem pojem ti o njej.
Skoči k meni, skoči k meni urno
in katera zvezda tvoja je, po-
vej!«

Ko je žaba z brega
v mlako poskočila,
pesem v noč pomladno
ni se več glasila.
Pljusak se čul je iz vode,
list se lokvanjev je stresel,
na dno mlake tenorist
je serenado svojo nesel.

Tam nad mlako
bleda luna je sijala,
veter vode nič več kodral ni.
Tam na lokvanju je žabica prisluškovala
kdaž s pesmijo Regač njen spet
se oglasi.

ŠTEVILČNI KVADRAT

	10	3	
4		16	
14			7
	8		12

ODPUSTI, MATI!

No da, zelo sem še mlada. In vendar sem že doživela trenutke, ko mi je bilo vse odveč, ko sem žalila ljudi, ne da bi sama vedela, zakaj. Seveda, potem mi je bilo žal. Ampak — bilo je storjeno.

Bil je lep pomladanski dan. Pri nas je pomlad pozna, zato je imelo sonce že svojo moč in najlepše bi bilo pač v vodi. Kar pomislite: dolgih pet ur resničnega dolgočasnja v šoli — kdo se je ne bi veselil, pomladi? Ob poti domov so vabili tolmunčki. Kako prijetno bi bilo zmetati obleko na breg in potoniti v vodo! Prijateljci sta zgrabila za misel in sklep je bil tu: hitro na kosilo in potem — živeli tolmunčki!

Toda joj! Doma je bilo vse narobe. Saj veste, kako je, če kuhinja ni pospravljena. Tu je lonec, tam umazana skodelica, krpe leže čez in čez, vse je smetno. Bolj ko sem gledala tisti dirndaj, bolj je koprnela moja dobra volja. Le kje je mati?

Odprla sem vrata v spalnico. Mati je bila v postelji, močno odeta. Stisnilo me je v grlu. Kar jok se mi je nabiral. Saj mati nikdar ne leži.

»Sama si vzemi kosilo!«
Njene besede so razodevale bolezen. Vrnila sem se v kuhinjo. Tedaj pa me je kar nenadoma zgrabilo:
»Zakaj je zbolela prav danes? Prav danes, ko sem se hotela kopat!«

Iz spalnice so rahlo prihajale matrine besede:
»Po kosilu pospravi kuhinjo in pomij posodo! Res ne morem vstati. Saj boš samo danes to postorila.«

Vstavi v prazna polja števila od 1 do 15 tako, da bo vsota vseh števil v vsaki vodoravni, navpični in diagonalni vrsti 34.

ODVOZLANE ZANKE IZ PREJSNJE ŠTEVILKE REŠITEV REBUSOV
Krvavec, cvetje.

Nič več nisem bila lačna. Kuhinja se mi je zazdela pusta in mračna, kakor so bile mračne moje misli. Čisto tiho, da me mati ne bi slišala, sem se preoblekla. Ze sem držala za kljuko kuhinjskih vrat. Presneta kljuka! Le zakaj mora škripati?!

»Kam greš?«
Materin glas je bil prijazen, da je zabolelo. Molčala sem in stala med podobni vrat.

»Pospravi v kuhinji in prinesi mi, kar rabim. Potem pa lahko greš, če res nisi danes ne moreš zdržati doma...«

Našobila sem ustnice:
»Ne bom!«

Se enkrat je prosila mati. Glas se ji je tresel. Morda — morda bi jo ubogala, če ne bi tedaj pogledala skozi okno in videla na dvorišču prijateljico, ki me je že nestrpno čakala.

»Kar sama pospravi, če hočeš!«
Zaprla sem vrata za seboj in že me ni bilo več.

Zmeda, nered sta ostala za mano. Slaba vest pa je šla z menoj. Spočetka hitri koraki so postajali vedno bolj počasni, dokler niso končno zastali.

Vrnila sem se. Mati se je naslanjala na štedilnik in vsa bleda pomivala posodo. Samo pogledala me je, besede mi ni privoščila. Nastala je mučna tišina. Prišlo mi je v zavest, da sem grdo razžalila najdražje bitje na svetu, njo, ki jo tako ljubim in spoštujem. Zelela sem — nič nisem želela, samo to, da ne bi bila tu, v kuhinji, da vsega tega sploh ne bi bilo.

Rešile so me solze. Prosila sem jo odpuščanja.

In danes, ko mi je dogodek v mislih, še prav posebno velja:

Odpusti mi, mati moja!

M. Kirhmajer,
dijakinja 4. razreda n. š.
Kranjska gora

kam bi, v katero smer bi jo ubral. Bil je tako žalosten, da je razjahal konja, se vsedel v travo in pričel jokati. Ko je nekaj časa tako sedel, je opazil, da se travnate bilke premikajo in ugledal je ljubko majhno punčko. Prišla je, do njega ter ga povprašala, ali bi bil tako prijazen in obiskal njeno gospodarico, Deklico v travi.

Ko sta prišla tjakaj, je Deklica sedela na stolu v prekrasni obleki in videti je bila zelo ljubka. Povprašala je Estena, kam je namenjen in po kakšnem opravku. Povedal ji je, da je bilo dvanajst bratov in da jih je oče, kralj, poslal po svetu, da bi si

GORENJSKE BODICE

● Tolikani lepega so vedeli povedati o filmu »Heroji so utrjeni«, da je še mene premamilo. Sklenil sem, da si film za vsako ceno ogledam, le to smolo sem imel, da sem jo moral potegniti v stražiški kino. Kar za heroja sem se imel, ko sem se odpravil na tako dolgo pot, no in ko sem prišel na cilj, sem bil pa tudi jaz, kakor tisti heroji v kinu — pošteno zmarran. Udobno sem se zleknil na stol in užival. Ves čas se nisem mogel znebiti občutka, da mi nekaj pada na glavo. Ugotovil sem, da nekdo na balkonu lušči bučne peške ali nekaj podobnega. Da je bila mera polna, mi je za nameček še pljunil na glavo. — Svetoval bi kino-obiskovalcem, da malo več obzirnosti v bodoče ne bo škodovalo!

● No, ker smo že pri filmih, pa še tole. — Tisti, ki prevajajo naslove filmov v kinu »Krvave« v Cerkljah, so pa res gadje. Kar pogledate, kako se na svoj kšeft zastopajo. Pred kratkim so vrtili film »Skrivnost Indijanke«, oni pa meni nič tebi nič skrotoviličo naslov po svoje »Tajna Indijanke«. Se lepše so jo usplčili z filmom »Opitje norčije«, ki so ga imenovali »Majmonski posil«. — Čudno se mi zdi, da v vseh Cerkljah ni najti človeka, ki bi filme opremil z ustreznimi naslovi.

● Zdaj pa še vprašanje pekoma v mestni pekarni. — Ali ste že kdaj jedli tiste štruklje, ki se porajajo v vaših pečeh? Poskusite jih in presodite! Za takšno ceno bi se dalo speči tudi kaj boljšega, okusnejšega. So pa tisti štruklji dvakrat slani. Enkrat presoljeni, drugič je pa še cena precej zabeljena.

● Veste, moja Marjana ima tudi srečo. Ondam sem jo našel na vrtu. Fletno kakor kura je čepela in gredila v venomer buljila v zemljo. — »Ja Marjana, kaj pa počneš?« sem jo pobaral. — Marjana me je uničujoče pogledala in rekla: »Kaj neki naj počnem! Gledam, kdaj bo tisti strožji fižol, ki sem ga že petkrat v zadnjih dveh mesecih posadila, pogledal iz zemlje.«

»Sent...« sem se popraskal po butici in se pošteno zamislil. Naposled sem pogruntal. Naj me koklja brene, če niso »Marijani prodali v eni kranjskih trgovin več let star fižol, ki je tako presušen, da ga vsi agronomi tega sveta ne bodo spravili k življenju. Saj naposled še ne bi bilo tako grozno, ampak odkar Marjana prečepl vse dneve ob tisti stokrat prekleti gredi, gre v naši bajti vse narobe.

Vas pozdravlja

VAS BODICAR!

POJASNILO

V zadnjem odstavku »Gorenjskih bodice« z dne 31. maja 1957 smo kritizirali nekatere mladince in mladinke, člane DPD »Svoboda« Primsko, češ da se poslužujejo dvorane lutkovnega gledališča za ples kar zavira delo lutkarjev. Kritika je sprožila med prebivalci Primskega precejšnje negotovanje, zlasti med starši, ki so pričeli z nezaupanjem gledati na delo društva. Pozneje je bilo ugotovljeno, da je neki mladoletni dopisnik le preveč napihnil to priranje plesov. Res je, da so pred mesecem majem letošnjega leta tamburaši z dovoljenjem in pod nadzorstvom upravnega odbora včasih po končanih vajah zaplesali po taktih lastnega kvarteta, kar pa ni oviralo delo lutkovne sekcije.

FANTJE V USNJU

Reportaža o patroli prometne Ljudske milice, ali kot ji pravijo ljudje, o »leteči«

Čas: pretekli petek, zelo običajen dan, vsaj kar se prometa na gorenjskih cestah tiče.

Kraj: cesta.

Nastopajo: dve 250 kublični motorni kolesi znamke TOMOS-PUCH, opremljeni s sirenam in tempomodrimi signalnimi lučmi, vodnik Rado in miličnik Vinko, pripadnika prometne Ljudske milice, oba v usnjeh oblekah, moj fotoaparati (v klavrnem stanju) znamke Retina, moja beležnica in jaz.

Vodnik je pognal motor, jaz sem si privihal vetrovko in sedel na zadnji sedež. Če bi verjel v svetnike, bi se jim bil verjetno priporočil, kajti po ameriških filmih sodeč bova zdajle zdrvela s 120 kilometri na uro po cesti in na drugem, gotovo pa na tretjem ovinku v večnost. Ker ne verjamem v svetnike, sem se pač vdal v usodo in sklenil, da če bi se drugič rodil, ne bom več novinar.

Pa sem takoj ugotovil, da bi bilo na naših cestah precej manj nesreč, če bi vsi, ki sedijo za volani, vozili tako pametno in previdno, kot vozijo usnjeni fantje od »leteče«. Brzinomer — od časa do časa sem preko vodnikovih ramen poškilil nanj — je stal na 80. »Koliko pa spravi skupaj tale vaš motor?« Povedal mi je, da tudi 130 kilometrov na uro — kadar je treba. Ponavadi pa ni treba. Mimo tega tudi ne bi mogel uspešno kontrolirati prometa, če bi divjal po cesti kot norec. — Jaz sem se s takim stališčem strinjal, prvič zato, ker je pametno, drugič pa tudi zato, ker rajši gledam tuleče policijske motorje v gangstrskih filmih, kot da bi sam sedel na katerem izmed njih.

Kmalu smo se ustavili. Gostilna, pred njo voz in konj, neprivezan. Vodnik je stopil v gostilno in ta čas, ko sem jaz popil dva deci sifona, posikal lastnika neprivezanega konja.

KAJ PA, ČE KONJA KAJ PICI... Tam pri Mostah je glavna cesta že tako ozka, potem je pa žejen voznik pustil še konja pred gostilno. »Kaj pa, če konja kaj piči, pa se bo postavil povprek čez cesto? Kdo bo kriv nesreče? Vsaj privezali bi ga!«

Potem smo se ustavljali pogosto. Otroci sredi ceste, njihovi starši sedijo pred hišo ob cesti in jih gledajo, kako se igrajo. Čudno: če taki starši že pozabijo na prometne predpise in

RAZBITA TABLICA

Spoznavna tablica je umazana in okrušena. »Za danes naj bo, ampak, če vas še kdaj zalotim s tako tablico, boste plačali,« pravi prometnik.

prometno varnost, da jim ni prav nič za varnost njihovih otrok?!

Na križišču pri Lescah smo stali dobro uro. Prometnika sta ustavljala vozila in kontrolirala luči, zavore, vozniška dovoljenja. Redkokateri voznik je šel mimo brez opomina. Če je imel papirje v redu, je imelo slabe zavore, umazano ali celo polomljeno registracijsko tablico.

»Mnogo so kriva tudi vozila, ker so nekatera tako stara, da jih pri najboljši volji ni mogoče vzdrževati v brezhibnem stanju,« sta mi odgovarjala miličnika na vprašanje, zakaj samo opominjata in ne kaznujeta z denarnimi kaznimi; »mimo tega pa z denarno kaznijo kaznujemo samo hujše primere, drugače pa voznike opominjamo in poučujemo.«

Nekaj minut je manjkalo do dveh, ko so se z jeseniške železniške postaje vsuli delavci na cesto proti Zelezarni. »Jeseničani zaničujejo pločnike,« so mi povedali. Res: trume ljudi po cesti, ob njej pa skoraj prazen pločnik. Fotografiral sem to prometno znamenitost, pa bi bilo bolje, če je ne bi; ne bi se mi zgodilo, da bi me Jeseni-

čani tako potegnili za nos, kot so me. Pa naj povem po vrsti:

Prometnika sta mi povedala, da so kolesarji, ki se vozijo z dela v Zelezarni proti Mostam, vzorno nedisciplinirani, ker se včasih peljejo po vsej širini ceste drug ob drugem. Ne pomislijo, da so s tem najhujša ovira prometu. Domenili smo se, da bom to kolesarsko samovoljnost fotografiral in sliko objavil kot vzor, kaj ni pravilno. Odpeljali smo se dva ali tri kilometre iz mesta proti Mostam, miličnika sta me odločila ob cesti in se odpeljala naprej, jaz pa sem s fotoaparatom v roki čakal. Čakal zaman, kajti kolesarji — nad sto jih je gotovo bilo — so se pripeljali v vzornem redu drug za drugim ob desnem robu ceste. Da bi bilo moje razočaranje še večje, mi je eden izmed njih zaklical, ko sem sedel, podoben »avtoštoparju«, na kantonu: »Zdaj pa fotografiraj!«

Torej; nekdo jim je moral, ko so zapuščali Zelezarno, povedati, da je v mestu »leteča« in z njo nek človek v vetrovki in s svojo čepico, ki fotografira prometne grešnike. Druge razlage ne vem.

Zato naj bo na tem mestu namesto slike nediscipliniranih kolesarjev spominska plošča:

KAKO SO JESENICANI »POTEGNILI« NOVINARJA

Priznati je treba, da imajo zares dobro »obveščevalno«. Ampak če bi ta nedisciplinirana kolesarska družba svoje početje malce premislila, bi tudi oni morali priznati, da se ne spleča voziti po predpisih samo takrat, kadar je »leteča« blizu. Saj s tem, če jim že ni do prometne varnosti, ogrožajo predvsem sami sebe. Svojo lastno varnost. Prometni predpisi namreč niso zaradi tega, da bi z njimi nagajali ljudem, ki se vozijo po cestah, ampak zato, da bi prav tem ljudem omogočili varno, urejeno, naglo, predvsem pa varno vožnjo. Toliko jeseniškimi biciklistom, ki so me tako duhovito »potegnili«, za klobuk!

Ura je bila skoraj tri, ko me je vodnik Rado odpeljal nazaj proti Kranju, miličnik Vinko pa je nadaljeval patrolno vožnjo po gorenjskih cestah. Po poti sva še tu in tam opomnila voznika ali kolesarja, potem pa sem po osmih urah stopil z rdečega TOMOS-PUCHA. Povedati moram, da mi je kar godilo, kajti uro za uro na motorju... naka. Kako se počutijo šele usnjeni fantje, ki so — ker jih je še pre malo — včasih tudi po šestnajst ur dnevno na svojih motorjih. Ampak kljub temu opravljajo svojo službo varno in dobro.

PETER STRUNA

BOHINJSKI TEDEN IN KMEČKA OFCT

Kakor vsako leto pripravlja tudi letos Turistično društvo Bohinj za otvoritev sezone Turistični teden z bogatim programom:

30. junija slavnostna seja Turističnega društva; v Bohinjski Bistrici nogometna tekma; telovadni nastop pri Sv. Janezu; kulturna prireditev pri jezeru s prosto zabavo, nastopa folklorna skupina TD in pevski oktet Tomaža Godca.

Med tednom po vaseh: filmska predavanja o kmetijstvu in turizmu in pevski koncerti.

Poleg tega ves teden tekmovanja v olepšavi krajev in vasi ter tekmovanje mladih združnikov.

V soboto, 6. julija pri jezeru VASOVANJE (zvečer na prostem), izvajajo folklorna skupina in pevski oktet.

V nedeljo veslaške tekme na Bohinjskem jezeru, popoldan pa KMEČKA OFCT, pri kateri sodelujejo vsa kulturna in športna društva v Bohinju, kmečka mladina, mladi združniki in vse KZ.

J. J.

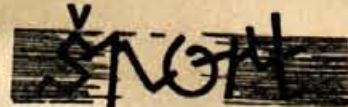
KAMEN spotike

Napisi na tabli sami govornijo, kje stoji ta zares nelepi prometni znak

Za blejsko žičnico že tako in tako ve malo ljudi. Turistom puščice kažejo smer, da ne bi zgrešili poti do nje. Eni izmed puščic manjka »spica«. Mar se je bi dalo zamenjati z ličnejšo, zlasti sedaj, ko smo že v sredi sezone? Taka kot je, bo brez dvoma vzbujala vtis malomarnosti

MOCAN VZPON ATLETIKE V »PARTIZANSKIH« DRUŠTVIH NA GORENJSKEM

Preteklo nedeljo se je zbralo na okrajnem prvenstvu gorenjskih društev »Partizan« v Kropi nad 200 tekmovalcev. To potrjuje, da je atletika med mladino izredno priljubljena. Nadvse razveseljivo je dejstvo, da so se za letošnje tekmovalce pripravili tekmovalci zelo dobro, kar potrjujejo tudi dobri rezultati. — Organizacija je bila dobra, saj je bilo tekmovalje izvedeno kljub množici tekmovalcev v 4 urah.

Rezultati: člani: 100 m: 1. Božo Kožuh, Naklo 12,2; 2. Janez Vagner, Tržič 12,3; 3. do 4. Anton Nograšek, Kranj in Vilh Špehar, Tržič 12,3; 400 m: 1. Janez Gantar, Ziri 56,0; 2. Janez Jenko, Zirovnica 57,8; 3. Franc Homan, Sk. Loka 58,5; 1000 m: 1. Marjan Peharc, Tržič 2:48,4; 2. Franc Homan, Sk. Loka 2:48,7; 3. Janez Jenko, Zirovnica 2:51,2; višina: 1. Srečko Paul, Kropa 160; 2. Božo Kožuh, Naklo 160; 3. Peter Keše, Kranj 155; daljina: 1. Jernej Peterneš, Ziri 6,01; 2. Janez Vagner, Tržič 5,82; 3. Janez Gasperšič, Kropa 5,68; krogla: 1. Rado Jemc, Bled 11,22; 2. Franc Homan, Sk. Loka 10,54; 3. Srečko Paul, Kropa 10,22; kopje: 1. Lado Kržišnik, K. gorica 46,10; 2. Srečko Paul, Kropa 45,58; 3. Lado Mencinger, Bled 44,60; disk:

1. Jože Ažman, Duplje 35,43; 2. Janez Prištavc, Radovljica 28,52; 3. Lado Kržišnik, K. gorica 26,80.

Mladinci: 100 m: 1. Vekoslav Čadež, Tržič 12,3; 2. Božo Jemc, Bled 12,4; 3. Peter Bukovnik, Duplje 12,5; 1000 m: 1. Peter Bukovnik, Duplje 2:52,4; 2. Marjan Ravnikar, Radovljica 2:55,2; 3. Pavle Stanovnik, Sk. Loka 2:57,3; višina: 1. Metod Pavlin, Naklo 165; 2. Slavko Čadež, Tržič 160; 3. Milan Pivk, Stražišče 155; daljina: 1. Jože Stanovnik, Kranj 5,52; 2. Metod Pavlin, Naklo 5,51; 3. Lado Ropič, K. gorica 5,30; krogla: 1. Franc Kržišnik, Kropa 13,97; 2. Božo Jemc, Bled 13,59; 3. Lado Ropič, K. gorica 12,84; kopje: Evgen Jeraša, Kropa 42,45; 2. M. Juvan, Bled 37,20; 3. Joža Bevc, K. gorica 37,05; disk: 1. Franc Kržišnik, Kropa 36,18; 2. Božo Jemc, Bled 31,30; 3. Jože Stanovnik, Kranj 28,80.

Članice: 60 m: 1. Anka Kogoj, Tržič 9,0; 2. Sonja Kosmač, Kranj 9,8; 3. Jerica Rehberger, Kranj 9,9; višina: 1. Anka Kogoj, Tržič 125; 2. Pavla Bevc, Kranj 125; 3. Vida Koder, Tržič 115; daljina: 1. Pavla Bevc, Kranj, 4,32; 2. Marija Černe, Gorje 3,60; 3. Polona Repe, Gorje 3,38; krogla: 1. Anka Kogoj, Tržič 8,77; 2. Pavla Bevc, Kranj 7,92; 3. Vida Koder, Tržič 7,49; disk: 1. Vida Koder, Tržič 22,96; 2. Marija Černe, Gorje 19,50; 3. Pavla Dežman, Gorje 17,30.

Mladinke: 60 m: 1. Tatjana Sedej, Stražišče 8,6; 2. Marija Vehovec, Sk. Loka 8,7; 3. Mirjana Vukič, Kranj 8,8; višina: 1. Majda

Jesenko, Ziri 125; 2. Albina Zontar, Stražišče 125; 3. Olga Tekavec, Stražišče 125; daljina: 1. Mara Vehovec, Sk. Loka 4,94; 2. Mirjana Vukič, Kranj 4,18; 3. Tatjana Sedej, Stražišče 4,15; krogla: 1. Mirjana Vukič, Kranj 11,27; 2. Erika Kordež, Sk. Loka 9,51; 3. Mara Vehovec, Sk. Loka 9,47.

Stafete: 4 krat 100 m (člani): 1. Tržič 40,2; 2. Kropa 51,5; 4 krat 100 m (mladinci): 1. Kranj II. 53,00; 2. Sk. Loka 54,3; 3. Tržič 56,1; balkanska stafeta: 1. Skofja Loka I. 3:54,7; 2. Tržič 3:58,5; 3. Duplje 4:01,6; 4 krat 60 m (članice): 1. Gorje 29,3; 4 krat 60 m (mladinke): 1. Stražišče I. 35,60; 2. Kranj 35,65; 3. Sk. Loka 36,30.

Prehodna pokala OZ Partizan Kranj sta osvojili štafeti Skofje Loke (moški) in Stražišča (ženske).

PLAVALNI TEČAJI V KRANJU S 1. JULIJEM

Kljub težavam, ki so se letos pojavile pri organizaciji plavalnih šol, bile so predvsem finančne, je PK Triglav le uspelo z izdatno pomočjo sveta za kulturo in prosveto pri ObLO Kranj in Rdečega križa, izvesti vse priprave in določiti začetek plavalnih šol.

Plavalne šole bodo letos v treh tečajih. Prvi se bo pričel že 1. julija, drugi pa 15. julija. Vsak tečaj bo predvidoma trajal tri tedne. Tretji tečaj pa se bo najbrže začel v avgustu. Prijave za tečaje sprejemamo vsak

dan na kopalnišču pri blagajni, podrobna pojasnila pa se dobe pri funkcionarjih kluba na kopalnišču. V te tečaje sprejema PK Triglav otroke od 6. do 15. leta starosti.

V letošnjem letu uvaja PK Triglav posebno novost pri organizaciji plavalnih šol. Vsi učenci plavalnih šol bodo prejeli vsak dan dodatno hrano, kar je omogočil Rdeči križ Kranj. Tečajji bodo vsako dopoldne na kopalnišču pod strokovnim vodstvom inštruktorjev. Z ozirom na veliko zanimanje staršev za to plavalno šolo, ki se je že več let izkazala kot zelo uspešna, priporočamo staršem, da otroke čim prej prijavijo, ker je število za vsak tečaj zaradi pomanjkanja vadijskega kadra omejeno.

GORENJSKA JE DOBILA 10 PRVIH INSTRUKTORJEV — STRELCEV

Ker se strelski šport na Gorenjskem izredno hitro razvija, je Okrajni strelski odbor Kranj sklenil organizirati enotedenski tečaj za inštruktorje v strelskih družinah. Tečaj je bil v Kranju, posečalo ga je 14 tečajnikov. Pred dnevi je bil tečaj zaključen, tečajniki pa so morali polagati izpit teoretično in praktično. Zaradi obširnega programa na tečaju se je za izpit prijavilo le 10 tečajnikov, ki pa so tečaj opravili s prav dobrim uspehom.

Cr.

MIMI MALENEK KONIC **VIGENCU** ROMAN 46

VI.

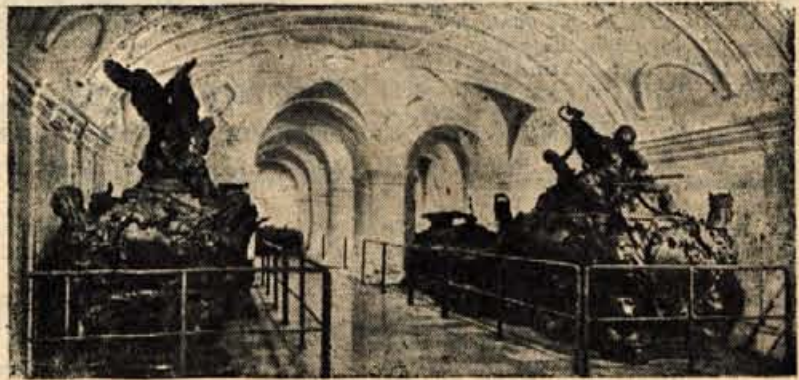
Tisti teden po nesreči je bil Dominik tako nestrpen, da ni vedel, kam bi se dejal. Prihajal je v kovačnico, pobrskal tu in tam, ukazoval delavcem in jim gledal pod roke, zraven pa telesno trpel, ker ni mogel sam prijeti za delo in je vedel, da bo preteklo nekaj tednov, preden bo snel obvezo. Rana se mu je sicer lepo celila, tudi si je vedno našel dovolj opravka, a brez desnice se je kljub temu čutil napol hromega. Odposlal je nekaj zabojev žebeljev trgovcem in kupil železa. Zdaj so delali, ne da bi vedel, kam bo blago prodal. Sicer pa so tako delali vsi mali kovači in potem čakali, da se je ponudila prilika za kupčijo. Kljub zastoju si je Dominik moral priznati, da je zaslužil dovolj, saj spočetka niti toliko ni pričakoval. V listnici je hranil nekaj stotakov in ni ga skrbelo, da bi se mu delo ustavilo.

V sredo po nesreči je opoldne sedel v vigencu in računal, koliko čistega mu je ostalo od zadnjih kupčij. Računal je na prste, pisanje mu nikoli ni šlo od rok. Toliko da se je v ljudski šoli naučil za silo brati in pisati. Drugi delavci so odšli, v vigencu je ostal samo Voltrešč, ki je slonel pred ognjiščem in stoje južinal kos kruha s slanino. Včasih je nagnil steklenico s pelinovcem in naredil dolg požirek. Dominik se ni menil zanj. Gledal je skozi okno in kar naprej preračunaval. Račun je bil ugoden, le malo še in imel bo nazaj tristo goldinarjev, ki jih je oče odštel za najemnino, poleg tega pa mu ostane še zaloga železa in nekaj desetakov gotovine. Kljub ugodnemu računu pa je čutil globoko v sebi nezadovoljstvo, ki ga je preganjalo od velikonočnega jutra. Spet in spet je mislil na Ano, kakor jo je videl v jutranjem somraku in spoznal, da ga ima rada. Spočetka se mu je zdela misel smešna, popolnoma nesmiselna, toda kolikor bolj se je ukvarjal z njo, bolj ga je mikala. Predstavljal si je Ano, kakor jo je videl vsak dan, odkar je prišel k hiši. Hodila je po hiši, visoka, preveč sloka, zelo bleda, s podolgovatim obrazom, ki ga je spominjal matere in ukazovala je s tihim glasom, toda zadnje čase mnogo bolj odločno kot spočetka. Zdela se je, da njenih korakov splòh ni čutil, gibala se je lahkotno in okretno kot mlado dekle. Poprej je nikoli ni opazoval, te tri dni pa ji je neprestano sledil z očmi in jo ocenjeval. Za trenutke se je zbujala v njem nejevolja in odpor proti njej, bila mu je zoprna, ker je bila tako vsa Gašperinova. Gašperinova... ta beseda je bila pri njem zvezana z dojemom nečesa krhkega, slabotnega, gosposkega, celo malce nadutega. Njegova mati je bila Gašperinova. Dominik je nikoli ni ljubil. Odkar je pomnil, je bila bolečna. Hodila je po hiši z nemim, očitajočim obrazom in zdela se je, da je tuja vsem, možu in celo lastnim otrokom. Nikoli se ni vživela vanje, nikoli jih ni razumela in oni niso mogli razumeti nje. Njeno življenje je bilo nenehno umiranje, nemo in mučno za vso družino. Odkar se je zavedal nesoglasja v hiši, je Dominik čutil, da mu je strogi, skopuški, delovni oče mnogo bližji kot mati. In Ana je tako zelo podobna njegovi materi...

To je bila ena stran njegovih čustev. Druga mu je kazala Ano v drugačni luči. V tej luči jo je videl obdano z malce obledelim, pa še zmeraj vabečim bliščem nekoč bogate hiše. Pravzaprav sta bili hiša in Ana eno, ni si mogel misliti hiše brez postarnega dekleta in ne Ane brez hiše. Ta misel ga je navdajala s trohico ponosa, ker se je Ana zagledala prav vanj, v Zgončevega Dominika, ki je bil njen najemnik in ga je samo iz dobrote trpela pri svoji mizi. Bogata je, čeprav je dedovala samo polovico in si dela skrbi zaradi dolgov. Vsak spreten kovač bi dolgove poplačal v nekaj letih. Celo on bi to zmožgel, čeprav dela samo v spodnjem vigencu in ima komaj šest delavcev.

SIVA KUGA RAZJEDA habsburške cesarje

Nad 300 let je stara grobnica habsburških cesarjev na Dunaju, 12 cesarjev, 112 vojvod in vojvodinj in 16 cesaric so položili v to grobnico. Zadnji, ki so ga pokopali v njej, je bil cesar Franc Jožef 1916. leta. Tudi v tej grobnici se po svoje zrcali zgodovina: iz cesarstva, v katerem ni zašlo sonce, je nastala mala državica, ki ji čas ni prihranil težkih udarcev. Danes je Avstrija spet svobodna in neodvisna — spoštovana nevtralna država. In vendar je v nekem smislu simptomatično, da še mrtvi Habsburžani nimajo miru. V njihovi grobnici se je pokazal svojevrsten, še nerazložen pojav — kovinska kuga. Vsi poskusi, da bi jo ustavili, so bili zaman. Dragocene umetnine so izpostavljene neizogibnemu uničenju. Strokovnjaki anorganske in analitične kemije se trudijo, da bi našli sredstva, s katerimi bi lahko ustavili to kugo, vendar morajo najprej dognati, kaj jo povzroča. Doslej še niso tako daleč.

Ta velika obokana dvorana, najstarejši del grobnice, je prihranjena samo za direktno habsburško linijo. Tukaj se je kovinska kuga začela. V sarkofagih sta cesar Karel VI. (desno) in cesarica Elizabeta (levo). Danes je grobnica za turiste zaprta.

Spodnja stran krone, ki jo je razjedla siva kuga

Dragocene umetnine razpadajo v prah in siv, mrtvev kositer. Od baročnega angelčka so ostale samo še perutnice. Razpadni prah je, kot mislijo znanstveniki, največja nevarnost za okužitev zdravih delov teh dragocenih umetnin

ZGODOVINSKE IN DRUGE PABERKE Z GORENJSKE

Senčur je ena največjih kmetijskih vasi gorenjega Posavja, hkrati pa važno prometno središče Kranjske ravnj. Vaško območje obroblja le malo prekinjena gozdna površina. Različni sestavni deli naselja, ki kaže danes lepo urejeno enoto, pričajo, da se je vas namenoma zgostila ob Senčurskem potoku, ki tu izgine v zemljo. Na jugu in severu ima gručasto obliko, obe pa spaja izrazito načrtna vrsta kmetij. Mogočna zgrajena južna gruča ob stiku cestnih zvez blizu cerkve spominja na tržno naselbino. Gospodarsko podlago daje vasi kmetijstvo, oprto na zadrage, del prebivalstva pa živi od obrti in dela v kranjskih tovarnah.

Začetek vasi, ki se je prvotno imenovala Sv. Jurij v Polju, segajo že v 11. stoletje. Leta 1238 jo je patriarh Bertold priključil velesovskemu samostanu. Cerkev sega domnevno v prve čase krščanstva med Slovenci. Sedanja stavba s sliko sv. Jurija od Jurija Subica in zelo uspešni freskami je bila zgrajena 1747, razen starejšega stolpa. V turški dobi so cerkev obdali z visokim, še ohranjenim taborskim obzidjem, skozi katero so vodila obokana vrata.

V Senčurju je bil 12. oktobra 1798 rojen Luka Martinak, narodni buditelj in solnik (umrl 5. februarja 1850 v Ljubljani). Bil je skriptor licejske knjižnice v Ljubljani in po letu 1827 kot profesor poučeval izmenoma s Copom, pozneje s Petruzzijem v 1. in 2. humanističnem razredu. Martinak je bil med maloštevilnimi izobraženci, ki se je zavedal slovenstva že pred

letom 1848. Dopisoval je s Copom; občeval s Smoletom in Prešernom, ki mu je posvetil izvod Poeziji in mu dal lastno-ročni prepis Svetega Senana. Svoje dijake je navajal, da so med počitnicami pisali naloge v latinskem, nemškem in slovenskem jeziku. Nekateri spisi njegovih učencev v slovensčini so ohranjeni, Novice pa so 1843 po njegovem priporočilu priobčile pesem Seničico in povest Lesena skleda tedanjega njegovega dijaka Frana Valjavca-Kračmana (Valjavec se svojega profesorja Martinaka lepo spominja v svojem življenjepisju, ki ga je priobčil Fran Levce).

Dne 24. decembra 1885 je bil v Senčurju rojen publicist in narodni borec Vitomir Fedor Jelenc (umrl 10. 4. 1922 v Ljubljani). Leta 1913 je po opuščenih pravnih študijah stopil v srbsko državno službo in ga je v Tetovem zatekla balkanska vojna. Kot srbski prostovoljec je doživel vso tragedijo srbskega umika skozi Albanijo na Krf in v Italijo. Potem je služboval v uredništvu Srpskih Novin v Solunu, odkoder je v prvi svetovni vojni dospel s srbsko vojsko v domovino. Zadnja leta je bil urednik Jutra v Ljubljani. Svoje vojne doživljanje je popisal v knjigi Spomini jugoslovankega dobrovoljca (1914 do 1918), ki pa je izšla že po njegovi smrti. Poleg leposlovnih podlistkov, črtic, povesti in romanov je napisal tudi dramo Erazem Predjamski in trodejanko Vaška romantika, ki sta bili uprizorjeni v ljubljanski drami. Kot žurnalist se je boril za svobodnemiselstvo in za državno in narodno edinstvo.

19

TOMOVE PRIGODE

PRIREDIL: IVAN ABRAM

RIS. MILAN BATISTA

73.

Nekega dne je Tom spet vlival zdravilo v špranjo, ko je prišla v sobo tetina rumena mačka. Predla je in poželjivo gledala žličko. Prosjala je, da bi ji dal pokušati dobrote. Tom si je mislil: »Mucek, nikar ne pros! za zdravilo, dokler ti ga ni treba!« — Toda ker je maček vztrajno zahteval, mu ga je Tom dal. Odprl mu je gobec in vanj nalil žličko uničevalca bolečin.

74.

Toda v hipu je maček skočil nekaj metrov visoko, začel tako neznansko cviliti in mijavkati ter se vrteti po sobi, da je premetaval lončke za cvetlice in povzročil splošno razdejavanje. Nato je spet krožil po hiši in povzročal splošen nered. Repot pa je vzbudil tetko Polly, ki je vstopila v sobo in obstala presenečena.

75.

V tistem hipu je maček skočil skozi okno in prevrnil za seboj še ostale cvetlične lončke. Tetka Polly je ostrmela in gledala za mačkom, Tom pa je ležal na tleh in umiral od smeha. — »Tom, kaj je z mačko?« — »Ne vem tetka,« je dejal nedolžno Tom. — »Zakaj je uganjala take norčije?« — »Ne vem, mačke so bržkone vedno take, če so dobre volje.« — »Zares?« — »Res, tetka!« Takrat se je tetka Polly maček priklonila, Tom pa jo je napeto opazoval.

76.

Prepozno je opazil, kam gleda. Izpod posteljnega pregrinjala je namreč gledal ročaj izdajalske žlice, s katero je Tom napojil mačko z zdravili. Vztrepetal je in povesil oči. Tetka Polly ga je zagrabila za uho in dejala: »No, Tom, kaj si nameraval s tem, da tako mučiš ubogo žival?« — »To sem naredil iz sočutja zanj, ker mačka nima nobene tete!« — »Nima tete? Kaj pa ima to opraviť z mačko?« — »Če bi imela mačka teto, bi tudi vanjo nalil uničevalca bolečin...«